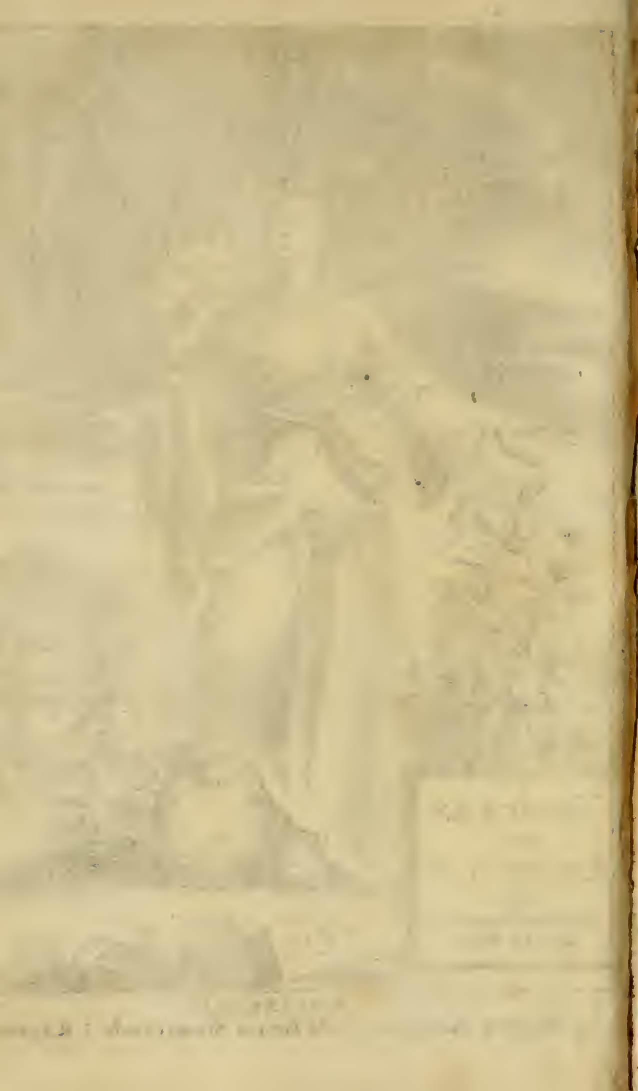

VONCKEN
der
LIEFDE IESU
van
het God begerende
Zielen vier.
1687
T' AMSTERDAM.
by PIETER AERTSEN inde Beurs Straat inde 3 Rapen.

VONCKEN

Der

LIEFDE JESU,

Van het Godtbegerende

ZIELENVIER.

Bloemitjes der Salige Hoope, tot verheugelykheid der Wandelaars, langs den Weg, na vreden Ryk.

Een behelsinge van vyftig Sinne-beelden, met hunne daar op spelende verssen, en heylige Spreuken.

Wy hebben hem lief, om dat hy ons eerst lief gehad heeft. 1 Joan. 4. 19

t' AMSTERDAM,

By PIETER ARENTSZ. in de Beurs-straat, in de drie Rapen,

1687.

Aan den

Beminden Leſer.

Wie Jeſus lief heeft, buygd en, knield,
In 't ſtof, en voud zyn handen 't ſamen,
In ſynen Naam, ſoo ryk beſield,
De ſchoonſte naam, van alle namen;
Die noden wy met oor, en oog,
Op ſchetſen, en beſpiegelingen,
Geſpannen tot een Regenboog,
Van vyfmaal tien veranderingen.
En of ſich 't een en ſelve woordt,
In overvloed komt mee te delen,
Soo dat men veelmaal Jeſus hoordt,
Dat ſal den leſer niet vervelen,
Die deſen Balſem in 't gemoet,
Omhelſt, en hout voor zyn beminde,
Want Jeſus, is Godts hoogſte ſoet,
Geluckig ſynſe die hem vinden.
Dit Balſemwoordt voor adams wondt,
Dat was by Paulus, in zyn leven,
Gelyk beſtorven in den mondt,
Dat tuygt het woordt door hem geſchreven.

 Noch

Noch doet ons hier de Outheyt bey,
Toen 't waardig hooft was afgeslagen,
De mondt, noch driemaal Jesus sey,
Soo diep, in 't heylig hardt gedragen.
ô Jesus! die van Ewigheyt,
In 't Ewig, eynd'loos, ongemeeten,
Den grooten Soon des Vaders zyt,
En heylig liefdenlicht geheeten;
Toen u gespeel verdorven was,
Woudt ghyse, uyt liefde niet verlaaten,
Op dat d'Elende weer genas,
Ontsloot sich 't wonder boven maaten.
Godt heeft de wereld soo bemindt,
Dat hy syn ENIGEN GEBOOREN
Beminden Soon, en heylig kindt,
Gegeven heeft, om 't quaad te smoren.
Godt gaf, om 't sware werck des Noots,
Niet een der Soonen, maar den ENEN:
Dat is wat heerlyks, en wat groots,
Den armen Mensch tot heyl verschenen.
Den JERUBYN, soo hoog en schoon,
Uyt Godt gebeeldt, van zyne Krachten,
Is oock Godts kindt, en lieven Soon,
Gekroont met koninglyke machten:

Den Mensch, van Godt soo seer bemindt,
Uyt hem, en door hem schoon geschapen,
Is oock Gods Soon, en waardig kindt,
Om vreugde uyt zyne deugd te rapen;
Wie is dan dese? hoog en waardt!
Van welcke sich het Woort laat hooren,
Op sulcken hogen schonen aart;
Godt Gaf Zyn Enigen Gebooren?
Hier wordt geen Beeld'lykheyt betracht;
Wy moeten 't Deel, van 't Heel verlaaten;
Het wesen Godts bestaat in kracht,
En boven alle form en maate.
Verheft het beeldeloos gesicht,
En siet door Creaturen hene:
Wy weten van een ewig Licht!
Waar heeft dat Ewig uytgeschene?
Godt is een scherp Veterend Vuur:
Daar is den Vader, en den Sone:
Betracht de wercking der Natuur,
Die sal 't, in haren Spiegel toonen,
God is een [a] Vuur, een [b] Licht, een [c] Geest
Seer onderscheyden in 't betrachten,
Van Ewigheyt maar Een geweest,
Bestaande in driederleye krachten.

a. Hebreen. 12. v. 29. b. 1 Johannis. 1. v. 5 c Evange. Johan 4. vers. 24.

Het heylig licht der Majesteyt,
Niet hier of daar maar ongemeeten,
Is 't lieve kindt, van Ewigheyt,
Niet uyt te spreken nog te meeten.
Dat is dien grooten eeuw'gen Soon,
Van d'ondoorgrondelyken Vàder,
De Well van al het Hemels schoon,
En aller vreugde en deugden Ader.
Het Licht is vrind'lyk, soet en sacht,
Een uytvloet, geven, mede delen,
Gelyk een balsemende kracht,
Om wrang en sträng en suur te heelen.
Dat was den Oly die daar vloot,
Tot heyl, van Adams sware wonden,
In d'allerhoogste en diepste noot,
Als nergens uytkomst wierd gevonden.
Op dat de kranckheyt weer genas,
Is 't lieve kindt, van 't ewig leven,
Geworden dat het niet en was,
En echter dat het was, gebleven.
Godt is geopenbaart in 't vlees,
En als een Menschen soon bevonden,
Op dat hy 't Vaders Hert bewees,
Om 't oversware werk der sonden.

Siet Bruit, wie dat den Bruygom zy!
Geen ſchoonſte van de Jerubynen,
Het moet hier altemaal voorby,
En laaten 't Herte Godts verſchynen.
't Is Jeſus! Ewig uyt de KRACHT,
Gelyk een Balſemdauw gereſen,
Die 's vaders vierigheyt verſacht,
En maakt een lief'lyk vreugden weſen.
Die heeft het ſtrenge Toorenſuur,
Dat in de Menſheyt was ontſtooken,
Met goet, en Soet, van Godts natuur,
Getemperd, en de macht gebroken.
Dat is dien grooten Bruydegoom,
Soo kleyn in need'righeyt verſoncken,
Dat d'allerminſte, ſonder ſchroom,
In zyne liefde mag ontvonken.
Hier geldt nog ryk, nog groot, nog hoog,
Noch goude kruyn, noch wyſe reden,
Maar een eenvoudig heylig oog,
Om valſche liefde te vertreden.
Wat wordt den Minnaar overryk,
Die ſulck een liefſte mach gebeuren,
De wereld is maar dreck en ſlyk,
Met al haar ſchyn en ſlechte leuren.

Hy ſelver is den grooten loon,
En opgehoopten buyt der ſchatten,
Fonteyn en Bron van alle ſchoon,
Van Hemelſchgroote niet t'omvatten.
De Wyſheyt kieſt het beſte goet,
Daar is geen beter deel te vinden,
Als deſe Perel in 't gemoet,
Die ſal een knoop van welvaart binden,
Die tyt noch Ewigheyt ontbint,
Laat vaaren alle beuſelingen,
Van 't aarts geſinde hert bemindt,
Wy moeten hoger tonen ſingen.
Ach Bruydegom die, Jeſus hiet!
Wy willen u in 't Hart beminnen,
De wereld is de liefſte niet,
Al ſpeelt zy ſchoon voor onſe ſinnen.
Ghy ſyt de wereld die ons haagd,
Al ſchynt zy veel, ghy ſyt ons meerder,
't Is loflyk die naa 't beſte vraagd,
Aan 's levens eynde gaat hy veerder;
De doot ſnyt hem geen welvaart af,
Maar laat zyn Morgenſter verryſen,
Uyt vlees en bloet, dat duyſter graf,
Om 's hemels ruyme lucht te pryſen.

Dan

Dan breekt zyn Son eerſt helder door,
En laat geen avond meer verwachten,
De Eeuw'ge Daag'raat doet ſich voor,
De vreugde klimt in alle krachten.
Laat and're Minnaars dit of dat,
Met luſten, willen, en begeeren,
Om helſen, voor haar beſte ſchat,
't Is ydelheyd, en 't ſal verteeren.
Maar wie het ewig liefdenkindt,
Van 't Ewig, Eynd'loos, Ongemeeten,
In 't binnenſt van zyn Hart bemindt,
Die heeft de rechte ſchat beſeeten.
Noch roeſt, nog dief, nog mot, nog Doot
Sal hem ontblooten, nog beroven,
Al wat'er drygt, hier is geen noot,
Dat is een welvaart om te loven.
Treed aan, al die ſyn heyl begeert,
Wat laat men ſich nog langer noden?
Al die zyn rug de wereld keerdt,
Wordt deſe Rykdom aangeboden.
Gelyk het bloſend morgen licht,
Al die haar rug naa 't weſte keren,
Soo helder daagt in 't aangeſicht,
Soo doet de Sonneſchyn des Heeren.

Keerd uwes herten rug na d'aard
Dan ſal den hemel u bedagen,
Die altoos lichte ſtralen baard,
En haar ontmoet, die na hem vragen.
O allerſchoonſte morgen Son,
Van alle Ewigheyt gereeſen;
Wiens op gang noot met tyt begon,
Wie anders ſou de liefſte weſen?
Weg onbedachte wereltling,
Verlieft op ſlechte beuſelingen,
Uw Liefſten is een nietig ding,
Wat ſou men die ter eeren ſingen?
Of vraagt ghy nog ſoo wel gemoet,
In uw gedachten gaau en ſchrander,
Wie, hy, die onſe liefde voet,
Dan ſoo veel meer is, als een ander?
Uw Lief, is AARDE, en onſe is GODT:
Hier noden wy 't beſluyt der wyſen,
Wie deelder is van 't beſte lot,
Het meeſt te lieven en te pryſen.
Ontſluyt uw innerlyk gehoor,
Om 't machtig onderſcheyt te horen
Op dat het ook uw luſt bekoor,
En van uw liefde wordt verkoren.

Wat brengt des werelts liefde voort?
Een korte vreugd, en lange Elende,
Ontſluytende een nare Poort,
Wanneer men komt aan 's levens Ende.
Wat moeyten, onruſt, en verdriet,
Wat rook, en windt, en vlugge ſchimmen,
Voor Wat, en Vat, een ydel niet,
Behalven 't naberouwend glimmen.
Maar Godt, dien ſchonen Bruydegom,
Sal meerder geven als wy wenſſen,
De geur en fleur, der vreugden blom,
Wiens opgang nimmer ſal verſlenſſen.
Als aarde en Hemel ſal vergaan,
En worden als het was voor deſen,
Blyft Godt, en 't Goede Ewig ſtaan,
Onwanckelbaar in werk en weſen.
Godt ſchiep de Ziel tot zyn geſpeel,
Om Ewig nevens hem te leven,
Dat is te groot en over veel,
Om voor een aartſe vreugd te geven.
Van deſe Bruydegom en Bruydt,
Song onſen boeſem deſe Sangen,
Wy ſtroyen onſe bloempjes uyt,
Gelieftſte kinderlyk t' ontfangen.

Niet als een werck van nodigheyt,
Dat ghy tot lering dient te weeten,
Maar tot een ſpeling in de tydt,
Van 't vremde landt, door ons beſeeten,
Op dat wy, langs de Pelgroms baan,
Malkander Bloempjes mede delen,
En wyl wy trachten 't huys te gaan,
Met hemelſche gedachten ſpeelen.
Soo and'ren garen vrolyk ſyn,
In werels goet, en aartſe dingen,
In mommery, en valſe ſchyn,
En overvloet van beuſelingen,
Waarom ſou onſe Eenvoudigheyt,
Niet onderweeg, met groot verheugen,
Langs 't pat, dat na de vrede leydt,
Van 't hemels weſen ſpreken meugen?
Daar 's menſchen hert mee is vervult,
Daar vloeyt en loopt de mondt van over,
Gelyk ghy altyt horen ſult,
Of goet, of quaat, of ryk, of ſober.
Van dit van dat, van dus of ſoo,
Van weelde, welluſt en vermaaken,
Van rook en windt, van kaf en ſtroo,
Van dreck en ſlyk, en aartſe ſaaken,

Of ook van Godt, van goet, van deugd,
Van liefde, goetheyt en genade,
Van hoop, van trooſt, van vreede en vreugd,
Van 's Heren weg, en hemels paden.
Elck Welbron giet zyn water uyt,
Of dit, of dat, al wat het leven,
Van binnen in 't begeren ſluyt
Dat wil 't ook in den uytvloet geven.
Een ander ſpreekt van geldt en goet,
Van luſt, van vrees, van kryg en vrede,
Van winſt, van voor, of tegenſpoet,
Van zee, van landen en van ſteden;
En wy van Jeſus, 't liefſte Kint.
Ach Jeſus! Jeſus! broot der Zielen!
Van alle hong'raars ſeer bemindt,
Die in de name Jeſu knielen.
O groote Ignati, kloek in ſmart,
Voor leeuwe brulling ſonder vreſe,
Liet ghy in uw door kerfde Hart,
De Goude Naam, van Jeſus, leſen,
't Gevalt ons ſchoon, en ſmaakt ons ſoet,
Hy ſtaat ook in ons hart geſchreven,
Of wy begerent in 't gemoet,
Want Jeſus is des herten leven.

wy

Wy willen vrolyk ſyn in Godt,
Al baart de Pelgroms weg veel ſuchten,
De hoop belooft, een dierbaar lot,
En doet het ongenoegen vluchten.
Hebt goede moet die Godt bemint,
Hy noemt ſyn eygen ſelven Vader,
Wat ſyt ghy een geluckig kint,
Stap voort, ghy komt uw erfdeel nader.
Die een Monarg, van 't aardſe Heel,
Mocht vader noemen, door geboorte,
Dat had een ſchyn van groot en veel,
Als ging hy in, door gulde poorten:
Maar ſwyg van ſulcke klynigheyt,
Daar 't leven, Godt mach vader noemen,
Dien allerhoogſte Majeſteyt,
In ewigheyt niet uyt te roemen.
Ach onſe Vader, die daar ſyt,
In 't Hemelryk, ſoo uyt genoomen,
Maakt ons gemoet voor u bereyt,
Op dat uw Koningryke kome,
Ach vader! vader, goet en groot,
Ghy ſult u kind'ren niet verlaaten,
Al tobt de Duyvel, Hel, en Doodt
Uw Macht is boven alle maaten.

wel

Wel aan dan Pel'groms waar ghy woond,
Door Godt geraakt tot open oogen,
Die u, het Spoor, ten hemel, toondt,
Maar wel gemoedigt voort getoogen;
Tot dat wy in het Vaderlandt,
Malkander vrindelyk ontmoeten,
En met een 't ſaam gevlochten handt,
In 't ewig vreugden Ryk begroeten.
En of wy in dit jammerdaal,
Malkander kennen, ſien, nog vinden
Op 't ewig durend Bruylofs Maal,
Daar worden wy bekende vrinden.
Ach Heer! wat ſalm'er vrolyk zyn;
In Godt en goddelyke dingen,
En met de ſchone ſerafyn,
Dat Hooge liet, van liefde ſingen!
Weeſt ondertuſſchen wel gemoet,
Godts liefde en kracht wil u geleyden,
En zy een Lichter voor uw voet,
Tot dat ghy komt van hier te ſcheyden.
Wy treden met malkander voort,
Naa 't ſalig landt van vrede en vreugde.
Beminde mede Pel'groms hoort;
Of u dit Bloempje wat verheugden,

En uwen reuck verquicklyk werdt,
Dat uwe liefde my wou lonen,
Soo wenst my Jesus in myn Hert,
Dan sult ghy goede vrintschap tonen.
Dat hoogste en diepste Liefde Punt
Van 't Herte Godts, voor ons gegeven,
Dat wordt u ook van my gegunt,
In merg en been, van 't Zielen leven.
Vaar wel in Godt, het Ewig Goet,
Vaar Ewig wel in Jesus Name,
Op dat u al zyn heyl ontmoet,
Jaa, aan ons Wormpjes altesamen,
Om 't bloet van Jesus Christus,

AMEN.

J. LUYKEN.

VONCKEN
der
LIEFDE JESU,
van
Het Godt begerende Zielenvier.

Wat is 't Leven?

Alle vlees verout gelyk een kleet: want het verbont van de Ewen aan, is dit: Ghy ſult den doot ſterven. Syrach. 14. vers 18. *Want alle vlees is als gras, en alle heerlykheyt des menſchen is als een bloeme des gras. Het gras is verdort, en zyn bloem is afgevallen.* 1 Petr. 2. vers 24.

Myn

Myn dagen zyn lichter geweest dan een wevers spoel. Job. 7. 6.

Dit ogenblik of Punt, te rug gekeeken;
Weg is de tyt, van dartig veertig jaar,
Gelyk een Pyl, of windt voorby gestreken,
En als een droom, of 't nooyt geweest en waar.
Soo is 't, tot nuw; En even sal 't ook wesen,
Aan 's levens Eynd, in 't uurtje van de doot;
Heeft dan de Ziel geen rykdom, uytgelesen,
Van hemels goet, dan is het jammer groot:
Uyt is de droom, van alle aartse dingen.
De bit're doot snyt, al het sichtbare af;
Weg gaat de geest, en laat de wereltlingen,
Het vlees en bloet, dat vaart in 't duyster graf.
Waar is de weelde en vreugt, van 't lange leven?
Soo swelt een Bel van water, cierlyk uyt,
Maar, in een blick, is alles weg gebleven,
De goude tyt, is slecht, vereydelt uyt.
Maar die gestaag, zyn sinnen en gedachten,
In 't hemels goet, en 't herte Godts liet gaan,
Om met dat soet, zyn bitter te versachten,
En trock zyn Ziel met schone deugden aan;
Wel hem, als 't Eynd, des levens komt voorhanden:
De nare droom, van 't aartschen, is voorby,
Zyn Geest wordt los van kerker, en van banden,

De ſtryt is uyt, de moeyten aan een zy.
De doot mach vry, het dubbeld leven ſcheyden,
Van d'ewigheyt, en tydt, aan een geknoopt;
Elck gaat zyns weegs; De Ziel in haar bereyde
Hoogwaarde vreugt, daar zy op heeft gehoopt.
O onderſcheyt, hoogwaardig t'overwegen,
Wat is 't gevolg, van 's levens Eynde groot!
Godt meent het wel; Ons leyt'er aan gelegen.
Wat is op aard, gewiſſer als de Doot?

Heylig Antwoordt.

Ick ben de opſtandinge, en het leven: Die in my gelooft ſal leven, al waar hy ook geſtorven: En een ygelyk die leeft, en in my gelooft, ſal niet ſterven in der Ewigheyt. Joh. 11. vers 25. 26.

TOEZANG.

Siet hoe dat ghy dan voorsichtig wandelt, niet als de onwyse, maar als de wyse. Den tyt uytkopende, dewyl de dagen boos zyn. Eph.5.vers 15.16.

TOON: Als 't begint.

Als and're zyn in vreugdt verheven,
En spillen haren gulden tyd,
Van 't vluchtig en onseker leven,
Door veel'erleye Eydelheyt,
Soo laat ons met bedaarder sinnen,
Bedencken 't korte jaar getal,
En wat daar in is t'overwinnen,
En wat het namaals wesen sal.
Wat mag een weynig weelde baten,
Wat helpt een weynig eyd'le vreugt?
In 't Eyntje moet men 't al verlaaten,
Dan gelt'er niet als ware deugt.
O Deugt! ô schoonste Bloem op aarde,
Wat is hy wys, en waarlyk ryk,
Die u voor zynen schat vergaarden,
In plaats van aartse dreck en slyk.
Gy spant de kroon van alle dingen,
En voert uw eyg'naar door den dood,
In 't schoon getal der hemelingen,
Daar is hy ewig buyten noot.
O deugt soo wyt en breet te roemen,
Wie kan uw hooge waarde noemen!

Niet ontydig.

Godt troost ons, laat lichten uw aansicht, soo genesen wy. Psalm. 80. vers 3. *De Heere is Godt, die ons verlicht.* Psalm. 118. vers 27. *De rechtveerdige moet dat licht altoos opgaan.* Psalm. 97. vers 11. *Den vromen gaat dat licht op in de duysternis.* Psalm. 112. vers 4.

Geneest

Geneest my Heere, soo sal ick genesen worden.
Jer. 17. 14.

Gelyck de Son d'onrype vrucht beschynt,
En met een schat van vrindelyke krachten,
Doorbalsemt, dat de wrange aart verdwynt,
Tot smaak der geen die op haar rypheyt wachten,
Soo ook, myn Godt: De Ziel, in haar natuur,
En wilden aart, uyt Adams boom geboren,
Is wrang en wreet, door bittert, straf, en suur,
Onaangenaam om 't proeven te bekooren.
Wat eyst haar noot? Wat anders, als de Son,
Die Ewig, uyt de ALLE-KRACHT, geresen,
Met vrind'lykheyt de strenge macht verwon,
Zyn balsem kan d'onrype Ziel genesen.
Ghy moet het doen. O Godt! myn Sonnescheyn:
Uw Goet, en Soet, en angstverquickend leven,
Moet myn Natuur een temperantze zyn;
Ick moet myn Suur, en ghy uw Soetheyt geven.
O Godt, myn lief, doorstraalt den wilden aardt.
Wy suchten, om in uwen proef te smaaken,
Als vruchten, door uw heylig licht herbaardt,
Op dat wy ook uw vrind'lyk hert vermaken.

O Godt myn lief, myn schoone morgenstont,
Maakt ons een vrucht, die smaakt in uwen mondt.

Heylig Antwoordt.

Voorwaar, voorwaar segh ick u, ten zy dat imandt wederom geboren worde, hy en kan het Koninckryke Godts niet zien.

TOEZANG.

Alsoo lief heeft Godt de wereld gehad, dat hy zyn eenig geborenen Sone gegeven heeft. Joh. 3. 16.

TOON: Als 't begint.

Het Zieltje dat was krank, en neygden sich tot sterven,
Waar was tot haarder hulp, die groten Medecyn,
Om voor te komen 't lang, ja Ewige verderven?
Dat moest de diepste liefde, uyt 's Vaders herte zyn.
Op dat het Zieltje tog in Ewigheyt sou leven,
Wierdt dese Medecyn soo wonderlyk bereydt,
Om 't angstelyke vuur des levens in te geven,
Tot een geneesing kracht, voor alle Ewigheyt.
Het grootste wonder quam, uyt d'ewigheyt te voren:
Godt, en de Menscheyt, wierd, in Eenheyt openbaar;
Dat was IMMANUEL, *den mensch tot heyl geboren;*
Noch ging het wonder voort, tot dat het vaardig waar:
In armoed, kleynheyt, slecht, gelastert, en belogen,
Belaagt, geplaagt, vervolgt, gebracht in angst, en noodt.
Gehaat, versmaat, bespot, gegeesselt, en bespogen,
Gepynigt, en gekneld, gekruysicht, en gedoot.
Hoog waardig Medecyn, in Ewigheyt gepresen!

Wat

Wat deed den Vader al, om zyn verloren kint!
Van hooft, tot teen verseert, met balsem te genesen,
Hoe heeft dien grooten Godt, het wormpje soo bemind!
Gaap krancke vuur Ziel, gaap, laat u niet langer noden,
Neemt dese Medecyn, van liefde toe bereydt,
Uw seer vervallen standt, soo mild'lyk aangeboden,
Op dat gy wordt hersteld, in alle Ewigheyt.
Die 't lust die komt en neemt, de deur, van heyl, staat open.
Wat vraagt de Bruydt nog lang, na 's Bruygoms rootgewaat?
Dat hemels purper was het Goudt om u te kopen,
Behalven dit, was uw Elendigheyt geen raat.
Heb lief verloste Ziel, heb lief, die u beminde,
Hy is de schoonste, jaa, van alle die daar zyn,
Begraaft uw schat in hem, gy sult se ewig vinden.
Ach Jesus! Bruydegom, en Zielen medecyn!
Wat zyn 't voor plaatsen, die als morgen sterre blinken?
O Bruydegom des heyls! ons weten telt'er vyf?
't Zyn liefde tekens, die ons onheyl deden sincken,
Vyf wonden van het kruys, aan 't overheylig lyf:
Die staan tot een triomph, om ewig op te halen,
Een stof, van prys en lof, voor 't heylig aangesicht,
Terwyl uw Majesteyt, met gloet en glans van stralen,
Het hert tot vreugd verwekt, in Godt, dat liefden licht.

't Verborgen goed, Treckt ons gemoed.

Dewyl dan alle dese dingen vergaan, hoedánige behoorden ghy te zyn in heyligen wandel en Godtsaligheyt. 2 Petr. cap. 3. vers. 11.

Een dingh is nodigh. Luc. 10. 42.

Neen Alles, wat men ſiet,
Ghy zyt myn lieffte niet.
Het Ewig NIETS; iets, boven alle ſinnen,
Een AL, daar 't al af quam,
Wat ooyt beginſel nam,
Is 't goet en ſoet, dat wy ſoo ſeer beminnen.
Al is het Ryk der tyt,
Byſonder groot en wyt,
Noch is het ons te naauw, en eng van palen:
Wat baar ik menig ſucht,
In Godt, die ruyme lucht,
Myn adem tocht in 't Zielenvuur te halen.
't Is waar, ô werels Ryck,
Wy zyn, in uwen wyk,
En 't vremde landt van uw gebiet, geboren,
Maar 't vuur der Ewigheyt,
Beſlooten in de Tydt,
Wil ſich, in d'as, van 't vlees niet laten ſmoren.
Ghy ſtaat wel op uw Recht,
Dat ons Gemoet, als knecht,
En onderdaan, ſou danſen, naar uw pypen,
Maar hier in zyn wy ſtout,
Hoe ſeer ghy 't tegen hout,
Op ban, en boet, om Godt naa 't hart te grypen.

O Godt, myn waardig pant,
Myn rechte vaderlandt,
Hoe lange ach! hoe lange ſal 't noch duuren,
Dat myn verlieft gemoet,
In 't grove vlees en bloet,
Naar u, myn lief, ſal voncken ende vuuren?
Want alles wat men ſiet,
Is myn beminde niet.

Heylig Antwoordt.

Waar u ſchat is daar ſal ook uw herte zyn. Luc. cap. 12. vers 34. *Wat baat het een Menſch ſoo hy de gehele wereld windt, en lydt ſchade zyner Ziele? Of wat ſal een Menſch geven tot loſſing van zyn ziel?* Matth. cap. 16. vers 26.

TOE-

TOEZANG.

Wy prediken Christum den gekruycigden. 1 Cor. I. v. 23.

TOON: Laat krygen en schanden.

I.

Wie hangt'er soo deerlyk, geteystert, geschonden,
Roosverwig, vol stremen en wonden,
Tot smaatheyt en schande, aan 't kruyshout verheven,
Wat heeft hy, wat heeft hy misdreven?

2.

Dat isser het slachtlam, soo heylig geboren,
Tot breking, en lessing van tooren:
Syn misdaat is liefde, uytvloeyen en geven,
Dat kost hem, dat kost hem zyn leven.

3.

Kost dat hem zyn leven, die schoonste van allen,
Hoe is hy in 't lyden vervallen?
Of is het uyt liefde, en heylige minne;
Wat sal hy daar mede dan winnen?

4.

Wat anders als 't leven der Ewige Zielen
Die droevig in Sond'n vervielen,
Op dat hy die schulde versoene en boete
Soo druypen zyn handen en voeten.

5.

Ach Jesus, beminde, hoogwaarde, en schoone,
Wie sal u, wie sal u belonen?
Uw weldaat die gaat ons vermogen te boven,
Wy willen u prysen en loven.

Soo

Soo als de mondt is.

Werckt niet om de ſpyſe die vergaat, maar om de ſpyſe die blyft, tot in het ewige leven, welcke den ſone des menſchen u geven ſal, want deſe heeft Godt den Vader verſegelt. Joh. cap. 6. vers 27.

Ick ben het broodt des Levens. Joh. 6. vers 48.

Myn Vlees is waar'lyk Spys,
Myn Bloedt is waar'lyk Dranck;
Wie van my eet, ſal Ewig leven.
O Woord, als Broot, en Wyn,
Van Goddelyken klanck,
Uyt 's Vaders Hert, de Ziel gegeven.
Jaa Jeſus! Godt, myn lief,
Wy hebben 't wel gehoort,
Het luſt ons door een ſtaag begeren,
Te ſpyſen van dat ſoet,
En vriendelyke woordt,
Wild ghy den honger ſteets vermeren;
En doet myn ziel uyt u,
Met hemels weſen aan,
Op dat zy't beeld der Godtheyt drage,
En 't vlees, als groove ſteen
Met goudt mag ſwanger gaan,
Tot ghy 't onreyne af ſult vagen:
Soo wordt de menſcheyt door,
De Godtheyt weer vergoodt,
En in zyn eerſte graadt verheven,
Om Ewig in Godts hert,
Bevrydt voor noodt en doot,

Als in zyn Element te leven.
  O Enig Element,
  Van eynd'loos goet, en ſoet,
En ſchone wond'ren, bove maaten,
  Wy ſien met hoop en vreugd,
  Uw weelde te gemoedt,
Wanneer wy deſe vier verlaaten.
  Ach hemels woord, als Brood, en Wyn,
  Laat ons uw Gaſt geſtadig zyn.

Heylig Antwoordt.

Ick ben dat levende Broodt, dat uyt den hemel neder gedaalt is: Soo iemant van dit broot eet, die ſal in der Ewigheyt leven. Joh. cap. *6.* vers 51. *Die myn vlees eet en myn bloet drinckt, die heeft het Ewige leven: en ick ſal hem opwecken ten uyterſten dage.* Vers 45.

TOE-

TOEZANG.

Komt herwars tot my alle die vermoeyt en beladen zyt, ende ick sal u ruste geven. Matth. 11. 28.

TOON: Sulammithe.

Ach hoe vrind'lyk! laat de Heere,
Zyn liefden Woord, uyts Vaders hert geboren,
Het menschelyk leven horen;
Of sy hem schoon, beminnen, noch begeren,
En haren rug toe keeren:
Hy laatse roepen, en volgt haar op de hielen;
Keert maar weder, keert maar weder, keert maar weder arme Zielen.
Gaat niet veerder, in 't doolen,
Want voor u heen, wordt auders niet gevonden,
Als 't Eyndt van 't padt der Zonden,
En achter dat, soo heym'lyk en verholen,
Leyt Ewig Leet verscholen:
Waarom Elendig, daar heyl wordt aan geboden?
Keert maar weder, keert maar weder, keert maar weder, op het noden.
Soeckt gy weelde, en vrede?
Gy moet het quaad der Zielen rug toe keeren,
En 't aansicht na den Heere:
Uw levens Weg, recht anders om betreden,
Tot Sy word afgesneden:
Dan valdt uw Ziele, haar vader in zyn armen,
Van genade, van genade, van genade, en Erbarmen.
Laat u raden, ô Leven!
Van d'Eewigheyt, verknoopt en vast verbonden;
En dient niet meer de sonden,
Maar hem die u het wesen heeft gegeven,
En tot zyn kint verheven;
Want hier beseyden, is iammer en Elende,
Waar wy keren, waar wy keren, waar wy keeren, Of ons wenden.

Het ſcheelt veel.

De Sonne wanneer menſe aanſchout, verkondigt Godt, in haren opgang: Sirach. 43. vers 2. *En dit is de verkondiging, die wy van hem gehoort hebben, en wy u verkondigen, dat* GODT *een* LICHT *is, en gans geen duyſterniſſe in hem en is.* 1 Johannes cap. 1. vers 5.

Gelooft

Geloofť in het LICHT, op dat gy kinderen des lichts meugt zyn. Johannis 12, 36.

O Solus! Punt, van groote heerlykheyt:
En schoonste kindt, van alle tydelingen;
Die met uw Licht, en Glaas van Majesteyt,
Als een Tinctuur, geluckigd alle dingen;
Wat beeldt ghy schoon myn al'erliefste af!
Wat liefste? Jaa! Wie anders? Als die schone,
Die u ontstack, en aan de wereld gaf,
Om, als een Hert in haar natuur te wonen.
Hy is het Hert, in d'ewige ALLE-KRACHT;
Die Vader hiet, oneyndig, ongemeeten,
Die 't leven der gestalten soo versacht,
Dat sy van niets als louter vreugde weten:
Soo wat ghy doet en werckt, hier in der tyt,
Tot vreugt en deugt, tot vruchtbaarheyt en leven,
Dat doet myn Lief in 't ruym der Ewigheyt,
Wiens groote nooyt bedacht word, nog onschreven.
Maar ach! hoe wordt het onderscheyt verhaaldt?
Gelyk als ghy, Godts licht komt uyt te beelden,
Soo heeft men ú met houte kool gemaaldt.
O Sonneschyn van Goddelyke weelde!
Oneyndig licht, van 't vaderlyke vier,
Dat Jesus hiet; van Ewigheyt geboren,
Door 't Ewig ruym van 't hemelsche Refier,

Als honingdau, door aller Eng'len Koren!.
Wie anders, ſou der Zielen liefſte zyn?
Myn Godt, myn Goedt, myn Element en leven,
Myn Morgen Ster, en held're Sonneſchyn,
Het luſt ons hert, u ewig aan te kleven.

Heylig Antwoordt.

Maakt u op, wordt verlicht, want uw licht komt: En de heerlykheyt des Heeren gaat over u op. Jeſa. 6. 1. *En aldaar en ſal geen nacht zyn, en zy en ſullen geen keerſe noch licht der Sonne van noden hebben: Want de Heere Godt verlichtſe: en zy ſullen als koningen heerſchen in alle ewigheyt.* Apoc. 22. vers 5.

T O E Z A N G.

Die den Sone heeft, die heeft het leven. 2 Joh. 5. 12.

Toon: O Chriſtus laat den dageraat.

Wat gy bemint, dat min ick ook;
Ach allerdiepſte Grondt, Fontyn en Ader!
Onnoemelyke kracht, en Vader,
Uyt wien't gewas, van 't al en al ontlook.
Dat Kindt des Luchts, van Ewigheyt,
Soo ſchoon geboren uyt uw Vierigheyt,
Waar in gy ſchept uw hoogſte welbehagen,
Dat is het geen,
Daar wy na vragen,
't Bloempje dat ick meen.

Dat

Dat Kint, dat schoonste liefden Kindt,
Dat u, van Ewigheyt in 't licht verklaarde,
En uyt het noem'loos openbaarde,
Waar in gy 't Eyndt van uw begeren vindt;
Dat is de Perel en 't Juweel,
Dat wy begeren tot ons herten deel:
Ach Vader lief, belieft het ons te geven,
Op dat zyn licht,
In ons mach leven,
Voor uw Aangesicht.
Syt gy dat Ewig Baren niet?
Uyt wiens verborgentheyt dat alle dingen,
Als uyt haar diepste wortel dringen,
Waarom gy ook met recht een vader hiet:
En syt gy niet soo na als vert?
Ook in het middelpunt van 's menschen hert;
Ach laat dan ook aldaar uw uytverkoren,
Beminden Soon,
Toch zyn gebooren,
Als het hoogste schoon,
Ach Jesus kostelyk kleynoot!
Gy syt de Bruyt, of Bruygom; den Beminde;
Het lust ons, u in 't hert te vinden,
Daar ons begeren, u, door suchten noot.
Treck aan, ô levens vorst treck aan,
Dat alle Deuren voor u open gaan;
U hoort de plaats, doet al het vremde wyken;
O Majesteyt!
Op dat het blyke,
Dat gy koning syt.

Het twede is beter.

Als stervende, en siet wy leven. 2 Corinth. cap. 6. v. 9.

Doodet

Doodet dan uwe leden die op de aarde zyn. Colos. 3. 5.

Jaa Lichter, of wy u niet hoorden,
Wy sien wat uw gestalte doet;
En uyt uw werckelyke woorden,
Verstaan wy u, in ons gemoet:
Gy sterft, om uyt uw doot te geven,
Terwyl uw duyster lyf verdwynt,
Een beter, schoonder, fynder leven,
Dat uyt uw ondergang verschynt.
En of wy 't niet met onse handen,
Begrypen, als uw wesentheyt,
Daar 't soete licht, door 't vierig branden,
Sich in de kamer uyt verbreydt,
Noch syt gy beter voor de sinnen,
En aangenamer in ons hart;
Soo dat wy, door 't verliese winnen,
En krygen helder wit, voor swart.
Als soo de stomme dingen spreken,
Hoe souden wy niet wys'lyk zyn!
En luyst'ren naa haar krachtig preken,
Soo helder als de sonne schynt.
Waarom en souden wy niet sterven?
Aan onse valsche levens aart,

Vol duysternissen en verderven,
Soo aangeboren, als vergaart:
Op dat wy, door dat grof verliesen,
Verkrygen synder levens Geest,
Veel aangenamer in 't verkiesen,
Als d'eerste lompheyt is geweest:
Wiens onbetastelyke weesen,
Het gryp'lyk overtreft, soo veer,
Als 't licht, dat uyt de kaars verresen,
Veel schoonder is, als was, of smeer:
En wy in Godts genadige ogen,
Verschynen, als een vrind'lyk licht,
Dat dood, en duysternis ontvlogen,
Mach staan voor 't heylig aangesicht.
Ach Ewige oorspronck van ons leven,
Wildt ons uw kracht en wysheyt geven.

Heylig Antwoordt.

V*oorwaar, voorwaar seg ick u, in dien het tarwen graan in de aarde niet en valt en sterft, soo blyft het selve alleen: maar indien het sterft, soo brengt het veel vrucht voort.* Joh. 12. vers 24.

TOEZANG.

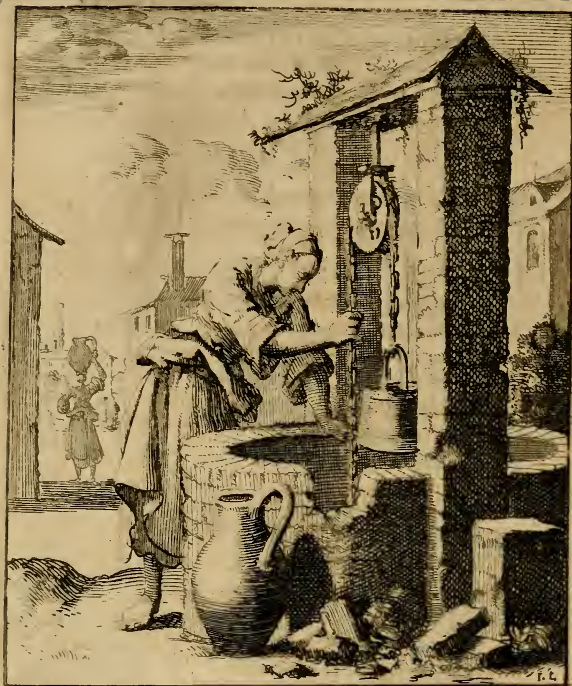
TOON: Hoe dus bedroef leewerk.

O Tent van vlees en bloedt!
Die wy dus lang besaaten,
Als vreemt voor ons gemoet;
Soo wy u eens verlaaten,
Hoe lustig sal dat ruymen!
Soo breeckt een leewerck uyt,
En dryft op zyne pluymen,
Daar hem geen trali sluyt.

O koninglyke hoop!
Hoe balsemt gy het leven!
Of weelden honing droop,
Men sout'er niet voor geven.
Ach kon men 't haar verbeelden!
En dat het wierdt gelooft,
Die sich in aartse weelden
Verdiepen over 't hooft.

O ruymte sonder Endt!
Elck blickje komt gy nader;
Gy syt ons rechte El'ment,
Ons Vaderlandt en Vader:
Ach dat wy ons gedulden
In 't slot van vlees en bloet,
Tot Godt ons Endt vervulde,
En 't deurtjen open doet.

Of op, of onder.

Vernedert u voor den Heere, en hy sal u verhogen. Jac. 4. vers 10. *Hoewel onse uytwendige Mensch bedorven wordt, soo wordt nochtans de inwendige vernieut, van dage tot dage.* 2 Cor. 4. vers 16.

Die hem selven vernedert, sal verhoogt worden.
Luc. 14 vers 11.

Wy weten 't wel wat ghy wilt seggen,
O diepte, daar men water schept!
En ons gemoet komt voor te leggen,
Wanneer men aan uw keting rept:
Uw Scheppers syn aan een verbonden,
Wel vast, met menig eyser Oog,
Dies, als den enen gaat te gronde,
Soo ryst den ander naar omhoog;
Zyn sincken doet den ander stygen;
Soo is, ons dubbeld leven, mee,
Dat wy van d'eersten opgang krygen,
Verknoopt van aangenaam en wee
't Inwendig, en uytwendig leven,
Hangt met een keting aan malkaar,
Om vast malkander aan te kleven,
Als of 't maar een gestalte waar;
Soo dat, door 't willende bewegen,
Of 't Een, of 't Ander, ryst of daalt,
Naa dat de wille is genegen,
Die aan de levens keting haaldt.

Als

Als vlees en bloet wort op getogen,
  In welluſt, weelde en Eydelheyt,
In luſt van ſinnen, oor, en oogen,
  Het rechte leven deſer tydt,
Dan gaat de arme Ziel te gronde,
  Met al haar ingeſloten kracht,
En word, als in een put verſlonden,
  Dat ſich onthoudt een nare nacht.
Maar als men 't vlees doet nederſincken,
  Dan ryſt de Ziel, als uyt haar graf,
Om als een morgen Ster te blincken,
  Voor hem, die haar het weſen gaf.
Dit moet geſchiên van alle wyſen;
  Weg vlees en bloet, ſinckt na de grondt,
Dan ſal 't inwendig leven ryſen,
  Als of het van den dode opſtondt:
Dat hangt natuurlyk aan malkander,
  Gelyk als d'Emmers in den Put;
Als d'ene ſinckt, ſoó ryſt den ander,
  Want dit gevolg wordt niet geſtut.
Dies laat het logge vlees vry dalen,
  Al die voorſichtigheyt beoogt,
Soo ſal den Geeſt zyn adem halen,
  Wanneer zy wordt in Godt verhoogt.

Hy is te pryſen en te loven,
Die 't beſte deel verheft na boven.

Heylig Antwoordt.

W*ant die in ſijn ſelfs vleeſch zaayt, ſal uyt het vlees verderffeniſſe mayen: maar die in den geeſt ſaayt, ſal uyt den geeſt het Ewige leven mayen.* Gal. 6. vers 8.

De gonſt vergroot.

Ick ben dorſtig geweeſt en gy hebt my te drincken gegeven. Matth. 25. vers 35. *Voorwaar ſegge ick u, voor ſoo veel gy dit een van deſe myne minſte broeders gedaan hebt, ſoo hebt gy dat my gedaan.* Matth. 25. vers 40. *Geeft den gene die iet van u bidt, ſprack den gever des ewigen levens.* Matth. 5. vers 42.

Die getrou is in 't minste, die is ook in het grote getrou. Luc. 16. 10.

Al was het maar een koele Dronck,
  Van water, uyt oprechter harten,
Daar ghy eens Pelgroms dorstig smarten,
  Om Jesus wille, mee beschonck,
Gy sult uw loning niet verliesen.
  O vrindelyke hemels woordt!
  Van sulck een waaren mondt gehoordt,
Wy willen u tot Heer verkiesen.
  Een klyne dienst, en groten loon;
Voor water, wynen, nooyt vol presen,
En heylig Bloedt, van hemels wesen,
  Der klare Liefde; Och! hoe schoon!
Ach Jesus! welbron aller vreugde,
  Fonteyn van alle goet en soet,
  Ontsluyt en opend in 't gemoedt,
Den Bron der aangename Deugden.
  Dorst gy, naar onse broeder plicht,
Van trouwe liefde te betonen,
En wildt een water Dronck belonen,
  Met Segen, van een groot gewicht,

Wy dorsten ook naar uw genade,
Als naar een levende fontyn,
Van heylig water, hemels reyn,
Daar 't Zielenvuur sich wil versaden.
Uw soetheyt werckt in ons een dorst,
Door soo veel honing soete woorden,
Die wy van uwe liefde hoorden,
Gelyk een kindt aan 's moeders borst.
Wy dencken aan die schone Reden,
Die 't Vroutjen uyt uw mondt vernam,
Toen zy om Jacobs water quam,
Soo ver van huys, en stat getreden:
Zy wist niet wie den eyscher was,
Tot uw genade haar quam te leren,
Het levend water te begeren,
Dat hete Zielen Dorst genas:
Dat water van het ewig leven,
Dat uyt uw heylig hert ontspringt,
En 't bange levens vuur door dringt,
Wil uw genade ons Ewig geven.

Heylig Antwoordt.

Die een Propheet *ontfangt in de Namen eens Propheten, sal den loon eens Propheten ontfangen: en die een rechtveerdigen ontfangt in den naam eens rechtveerdigen, sal den loon eens rechtveerdigen ontfangen. En soo wie een van dese klyne te drincken geeft alleenlyk enen Beker kout water, in den name eens Discipels, voorwaar segge ik u, hy en sal zyn loon geensins verliesen.* Matth. cap. 10. vers 41. 42.

Noch haalt het over.

Het *gelove nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewys der saken die men niet en siet.* Hebr. 11. vers VI. *Want al dat uyt Godt geboren is, overwint de wereldt: en dit is de overwinninge die de wereld overwindt, namentlyk ons gelove.* 1 Joh. 5. vers 4.

Myn

Myn Koninckryck en is niet van dese Wereldt,
Joh. 18, vers 36.

Het Niet weegt swaarder als het Iet,
Dat is een wonder, die het siet;
Hoe kan 't een wereldling bevatten?
Noch echter is het klaar en waar,
En voor de wysen openbaar,
Die trachten naa verborge schatten.
Het Iet om hoog, en 't Niet om laag,
Dat is een wonderlyke waag;
En onbegryp'lyk voor de sinnen,
Die haar begeerte knopen vast,
Aan alles wat men siet en tast,
En 't aartsche voor het hemelsch minnen.
Maar 't edele verlicht gemoet,
Met vast Geloof, en Hoop gevoet,
Siet met bedaartheyt swaarder wegen,
Dat voor de wereld is een Niet,
Om dat men 't met geen ogen siet,
Een Iet, daar 't al in is gelegen.
En daarom sijnse dwaas en sot,
En voor de wereldling bespot,

Maar voor den Hemel ſijnſe wyſen,
By wie d'onſichtbaare Ewigheyt,
Het ſichtbaar weſen deſer tydt,
Met zyn gewicht, als kaf, doet ryſen.
Want deſe wereld gaat voorby,
En 't Eynde ſchuyft haar aan een zy,
Soo door de Doot, als in 't Gerichte;
Maar 't Weſen dat men hier niet ſiet,
Verandert nooyt, noch ewig niet,
Dat is een groot en ſwaar gewichte.
Het hiet een Niet, en 't is het AL,
En meer als imand ſpreken ſal,
Waar uyt het alles quam te voren,
Wat ooyt, of ooyt, het oog beſach,
Wat is, of was, of komen mach,
't Is al uyt deſe grondt geboren.
Daarom ô blinde wereld ling,
Al is 't, voor u, een wonder ding,
En ook belachg'lyk voor uw ſinnen,
Het is voor hem ſoo wonder niet,
Die uyt verklaarde ogen ſiet,
Om 't ware goedt, voor ſchyn te winnen,
Geluckig ſijnſe die 't beminnen.

Hey-

Heylig Antwoordt.

En hebt de wereld niet lief, noch 't gene in de wereld is: soo iemand de wereld lief heeft, de liefde des Vaders en is niet in hem. Want al dat in de wereld is, namentlyk de begeerlykheydt des vlesches, en de begeerlykheyt der oogen, en de grootsheyt des levens, en is niet uyt den Vader, maar is uyt de wereld. En de wereld gaat voorby, en haar begeerlykheyt: maar die den wille Godts doet, blyft in der Ewigheyt. 1 Johannis. cap. 2. vers 15,16,17.

't Verheugt de Engelen.

Wy dwaalden alle als Schapen, wy keerden ons een ygelyk na zynen wegh. Jesaia. 53. vers 6.

En vreest niet, gy klyn kuddeken, Luc. 12. 32.

Wie was het Schaapje, dat ging dwalen,
En dolen, buyten spoor en palen,
Door 't woeste veldt, en wilde woudt,
Soo veer van huys, in vreemde Oorden,
In prykel van een wreet vermoorden,
Wyl sich den Eeter daar onthoudt?
Ick was het self, en ging al verder,
Maar ghy myn aldergoetste Herder,
Hebt my soo trouw'lyk op gesocht,
En eyndeling met vreugd gevonden,
Eer my de Wolf noch had verslonden,
En op uw schouders t'huys gebrocht.
Nu lust ons naar uw stem te horen,
En naa te volgen uwe spooren,
Op dat wy 't Zielverquickend Gras,
Met koele hemelsch dauw, beseeten,
In uwe groene beemden eeten,
By 't aangename bloem gewas;
En onder uwe hoede schuylen,
Voor die, van heeten honger huylen,

En

En jancken naar onnosel bloet,
Maar soo wy van uw Staf niet wyken,
Sy sullen van den roof niet stryken,
Al sijnse noch soo seer verwoedt.
Ach goede Herder onser Zielen,
Wy willen volgen op uw hielen,
Uw Stem is honing, broot en wyn,
En Oly, Melck, en alle segen,
Bewaardt ons dicht op uwe wegen,
Dan sullen wy geluckig sijn.
Geluckig mach het Schaapjen heeten,
Dat onder uwen Staf mach eeten,
En drincken uyt de koele Beek,
Van klare liefde, uyt Godts Herte,
Een balsiming voor dorstend smerte,
't Most veel zyn, dat hier by geleek.
Hoe souden wy hem niet beminnen,
En speelen stadig met de sinnen,
Op al zyn vrind'lyk goet en soet,
Die ons soo lief'lyk quam te vooren,
Toen wy, soo ver van huys verlooren,
Elendig waren in 't Gemoedt.
Dat uwe Staf ons verder leyde,
Tot dat wy in de groene weyde,

Van 't heylig, ſalig Paradys,
In wyte en eyndelooſe breete,
Niet uyt te ſpreeken, noch te meeten,
U Ewig geven lof en prys.

Heylig Antwoordt.

Myn Schapen horen myn ſtemme, en ick ken de ſelve, en zy volgen my, en ick geef haar het Ewige leven: en zy en ſullen niet verloren gaan in der Ewigheyt, en niemant en ſal de ſelve uyt myne handt rucken. Joh. 10. v. 27,28.

Die Godt vertrout, Heeft wel gebout.

Siet, de lantman verwacht de kostelyke vrucht des lants, lanckmoedig zynde over deselve, tot dat het den vroegen en spaden regen sal hebben ontfangen. Jac. 5. vers 7.

Verwachtende de ſalige hope. Titum. 2. 13.

De Bouman waagt het ſayen,
En ſmyt zyn beſte pant,
Verloren over 't landt,
Op goede hoop, van ſchone vrucht te mayen:
Was imand daar ontrent,
Sulck weſen niet gewent,
Hy meenden 't radt der Sinnen moſt hem drayen.
Soo willen wy 't ook wagen,
En ſmyten 's werels Ryk,
Met al zyn dreck en ſlyk,
Van Eydelheyt en vleſelyk behagen,
Des ouden Adams buyt,
Van onſen boeſen uyt,
Want dit verlies ſal goede vruchte dragen.
Al kan hy 't niet verſinnen,
Die zyn gedachten ſpant,
Om door een gaauw verſtant,
De wereld ſchat, en 't weelden Goedt te winnen,
Wy ſijnder in geruſt,
En ſetten onſe luſt,

Om

Om 't ware goet voor ſchyn en rook te minnen.
Vergaardt geen ſchat op aarde,
Gaf iemandt ons te raat,
In wysheyt, ſonder maat,
Die alles wiſt, in zyn gewicht en waarde:
Soo wie ſijn woorden houdt,
Heeft op een Steen geboudt,
En ſtaat geveſt, of 't woeden, onweer baarden.
Hy kenden ons bederven,
En wiſt dat ons gemoet,
Vervult met werels goedt,
Niet was bequaam, om 't hemels goet te erven.
Hy maakten ons een Spoor,
En ging ons ſelver voor,
Al wie hem volgt ſal 't Ewig heyl verwerven.
Wat mocht het iemand baten,
Of hy de wereld hadt,
Gewonnen tot een ſchat,
En moſt, helaas! het Zielen goet verlaten!
Hier ſeyt de wysheyt neen,
't Was beter hier geen ſteen,
Als dat wy ſoo, het ſichtbaar AL, beſaten.
Och Jeſus onſen Here,
Schynt klaar in ons Gemoedt,

Op

Op dat wy 't ware goedt,
Uyt schyn verlies, in d'Ewigheyt begeren,
En oosten 't groot gewin,
Der lange Rykdom in,
De Ziel tot vreugd en uwe naam ter eeren.

Heylig Antwoordt.

Die zyn leven lief heeft, sal 't selve verliesen: En die sijn leven haat in dese wereld, sal 't selve bewaren tot het Ewige leven. Joh. 12. vers 25.

Nu ſchynt het klaer.

De *wyſe namen Oly in haare vaten met haar Lampen.* Matth. 25. vers 4.

Uw Naam is een Oly die uytgestort wordt.
Cant. 1. vers 3.

Wat sprack dien alderwysten mond,
In wien men nooit bedroch en vondt?
Was 't niet, hoe dat wy souden leeren,
Van zyn alwaarde Majesteyt,
Sachtmoedig en Ootmoedigheyt,
Al die haar Zielen rust begeeren?
Wat sou dat schonen Oly sijn,
In 's levens Lamp, om klaren schyn,
In 's Bruygoms heylig Oog te geven!
Wy waren immers garen wys,
Om ook dien koninckylyken Prys,
t'Ontfangen, in het ewig leven.
Jaa Overheylig Zielen broot,
Lam Godts, dat hemelsch bloet vergoot,
Wilt ghy ons geest'lyk voetsel wesen,
Op dat het bitter en het suur,
Der wrange en wrevele natuur,
Door uwe soetheyt word genesen.
Ons Zielen vuur is seer belust,
Naar uw beloofde vrede en rust,
En tracht uyt uw fontyn te drincken,

Van 's levens koele waterbron,
Wiens Wel van Ewigheyt begon;
Op dat zy 't vuurig recht laat fincken.
Ghy fyt dat heylfaam Vrouwen Saat,
Beloofr, om 't heyloos Slangen quaat,
Op zyn vergifte kop te treden:
Dat moet gefchieden in ons hart,
Op dat het uwen Tempel wart,
Daar gy, ô Godt, wordt aan gebeden.
Ach Jefus! alderhoogfte Soet,
Verfinckt u diep in ons Gemoedt,
En word in onfen Grond geboren,
Dat ghy der Zielen Perel zyt,
Die uyt ons hart, in Ewigheyt,
Niet wykt, of weder word verloren.
Wie fpreekt der Zielen Rykdom uyt,
Die Godt, tot Bruydegom, of bruyt,
Voor eynd'loos Ewig mach verkrygen,
Benevens 't ganfche Hemel ryk,
Waar is een Ding, hier by gelyk?
Waar fpreken geldt, hier moet men fwygen.
Op Maagden, 't is geen flapens tydt,
Eer ons de gulde Eeuw ontgleydt,
Godts liefde laat ons alle noden;

Al

Al wat de wereld geeft en biet,
Verdwynt tot roock en eydel niet,
Ons word wat hogers aan geboden.
Ach God'lyk, heylig hemels Bloed,
Weest ghy den Oly in 't Gemoedt,
Op dat de Lamp des levens schyne,
Als van een wel bedachte Maagt,
Die haren Bruydegom behaagt,
En 't nare duyster doet verdwynen.

Heylig Antwoordt.

L*aat uw lendenen omgordt zyn en de Keerse brandende. En syt gy de menschen gelyk, die op haren here wachten, wanneer hy weder komen sal van de Bruyloft, op dat als hy komt en klopt, zy hem terstont mogen open doen. Salig syn de Dienstkneehten, welcke de here als hy komt sal wakende vinden.* Luc. 12. vers 35,36,37.

Soo veel te waardiger.

Gelyk een Hert schreeuwt na de waterstromen; alsoo schreeuwt myn Ziele tot u, ô Godt. Myn Ziele dorst na Godt, na den levendigen Godt. Psalm. 42. vers 2.

Alle

Alle gy dorstige, komt tot de wateren. Jesa. 55. vers 1.

O water beek van Cristallyn,
Soo koel by hete Sonneschyn,
Die 't Oog tot op uw grond laat kyken,
Terwyl gy van de hoogten af,
Daar 't wellen uwen oorsprong gaf,
Door groene Beemden heen komt stryken;
Wat syt gy fris, voor 't dorstig hart,
Dat in het wilde woudt, benart,
Van jagers, en van bitse honden,
Benaut, vervolgt en seer geplaagt,
Lanckwylig, op, en af gejaagt
Ten laatsten uytkomst heeft gevonden;
Nu hygt en swoegt en janckt na vocht,
Op dat het sich eens laven mocht,
En 't afgesloofde hart verquicken:
Hoe salft gy sijn verhitte borst,
En laaft zyn overgroote dorst,
Op dat hy niet behoeft te sticken.
Soo syt gy voor 't gejaagde Beest,
En soo is Godt voor onsen Geest,
Vermoeyt van al het vinnig jagen,

Die fuchten ende vluchten moet,
In 't wilde woud van vlees en bloet,
Beleydt, met foo veel loofe lagen.
Ach Jefus, koele water vliet,
Die u foo vrind'lyk aan ons biet,
Wy willen uyt uw beekjes drincken,
Tot wy den jager defer tydt,
Ontvloden, in de Ewigheyt,
In uwe volheyt gans verfincken.
Dan is de bange jacht gedaan,
En 't lange ruften gaat weer aan,
Geen dryver kan ons meer beroeren;
Wy grafen in een groene beemd,
Daar nooyt een tyd, de fleur af neemt,
En ons geen vyand kan beloeren.
Nu jaagt hy ons, en meent het quaat,
Maar 't komt de goede wil te baat,
Die vluchtende in des vaders armen,
Sich uyt de wildernis ontwart,
En fchuylt in Godts genadig hart,
Van licht en liefde, en erbarmen.
Daar fal de levende fonteyn,
Een ewige verquicking zyn,
Weg eydelheyt, van 't aartfche leven,

Wy soecken in uw ryk geen rust,
Maar sijn op hemels heyl belust,
Om naar 't Beloofde landt te streven.

Heylig Antwoordt.

S*oo iemandt dorstet, die kome tot my en drincke.* Joh. 7. vers 37. *Soo wie gedroncken sal hebben van het water dat ick hem geven sal, die en sal in Ewigheyt niet dorsten, maar het water dat ick hem sal geven, sal in hem worden een Fontyne van water, springende tot in het Ewige leven.* Joh. 4. vers 14.

Die anders wil, Heeft ſtaag verſchil.

Gy begeert, en hebt niet: gy benydt en yvert [*na dingen*], *ende en kuntſe niet verkrygen: Gy vecht en voert kryg, doch gy en hebt niet, om dat gy niet en bidt. Gy bidt, en gy en ontfangt niet, om dat gy qualyk bidt, op dat gy het in uw wellusten doorbrengen ſout.* Jac. 4. vers 2, 3,

Soo yemant achter my wil komen die verloochene hem ſelven. Luc. 9. 23.

Elck ſeyt al wat: Bevint ſich iet,
In 't midden van een ſnelle vliet,
Dat krachtig opwars is genegen,
In wederwillen van de vloed,
Die ſtadig na beneden ſpoed,
Soo heeft hy 'tganſche water tegen:
Maar hout hy 't wederwillen ſtil,
En wil gelyk de vloeying wil,
Dan is zyn ongemack geneſen;
Dan ſal den ganſchen duytſen Ryn,
En al zyn dropjes met hem ſijn,
En 't ſal als enen wille weſen.
Ach droevig menſchelyk gemoedt,
Hoe leeft en ſtreeft gy tegen vloet,
En ſtroom, van 't groote God'lyk Willen!
Die uwen wille tegen gaat,
Want hy is goed en gy zyt quaat,
Hoe kan dit anders als verſchillen?
Al is de brede wyde vloet,
Van d'Eyndeloſe Godtheyt, goedt

 Noch

Noch is zy quaat voor uw begeren ,
Om dat ſy ewig voor ſich gaat ,
En nooyd verenigt met uw quaat ,
Noch haren loop niet kan verkeeren.
Maar wild gy noch geluckig zyn ,
Verlaat uw eygenwillig myn ,
Dan ſyt gy van de laſt ontladen ,
De ganſche Godtheyt is u meê ,
En dryft u eynd'ling in de Zee ,
Van 't ewig leven vol genade.
Ach Stroom van alle ewigheyt ,
Die niet , als goet en vrindlyk ſyt ,
Hoe ſoeckt gy 't alles meê te ſlepen !
Gelyk het ook geluckig wordt ,
Wat ſich in uwe ſtroming ſtort ,
En van uw dryving wordt begreepen.

Heylig Antwoordt.

W*ie met my niet en is , die is tegen my , en wie met my niet en vergadert , die verſtrooyt.* Matth. 12. v. 30.

TOE-

TOEZANG.

TOON: Uyt liefde komt groot leyden.

Godt is een ewig geven,
Een volle ſtroom van goet,
Zyn liefde dryft ten leven,
Vloeydt weg, met deſe vloet;
Verlaat de wereld en zyn ſchyn,
En ſtaakt het weder ſtreven,
Gy ſult geluckig ſijn.

Geluckig boven maaten,
Die 't God'lyk willen kieſt,
En alles wil verlaten,
Waar door men Godt verlieſt,
't Was immers eydelheyt en niet,
Of wy 't hier al beſaaten,
Wat ons de wereld biet.

Neen overgoude dagen,
Wy treden in u voort,
Op dat wy 't leven dragen;
Door d'opgeſlooten poort,
En ons geen naberou door knaagt,
Maar 't ewig welbehagen,
Al 't leet naar achter vaagt.

Een quade grond, Een korten ſtondt.

Een iegelyk die deſe myne woorden hoord en die ſelve niet en doet, die ſal by een dwaas Man vergeleken worden, die ſijn Huys op het ſant gebout heeft, ſprack Jeſus de Ewige wysheyt. Matth. 7. vers 26.

Hy ſal op ſijn huys lenen, maar het en ſal niet beſtaan.
Job. 8. vers 15.

'T Gebou dat niet op Chriſti woorden ſtaat,
Als is 't tot een Paleys verheven,
't Is Eydelheyt, zyn fondement is quaat,
En 't ſal ſich eyndeling begeven.
Al ſat men ſacht, op een fruwelen ſtoel,
En Gouden berg van alle weelden,
En had van rouw of wedom geen gevoel,
Maar al wat ſich het hart verbeelden;
En dit Gebou ſtond op de ſchoonſte voet,
Zeer wel beleyt en vaſt verbonden,
Gelyk de geeſt van deſe wereld doet,
Door ſpits vernuft en gaauwe vonden;
't Was Eydelheyt: Want of het niet door fout,
Van deſe of gene quam te leyden,
Die duyſenden op winſten zyn betrout,
Noch ook door woeſte oorlogs tyden,
Verterend vuur, of hoge water vloet,
Of op geſwolle wilde baren,
Als 't onweer fel, en raſende verwoedt
De ſchatten rooft, die op haar varen,

Noch

Noch is 't vergeefs: Soo komt'er eyndling toch,
  Van middernacht, ſnel op gedreven,
Een Onweer, ſwart, en ſwaar, van wee, en ach!
  Welks drygen 't fondement doet beven.
Saa vaſt, gebouw, dat op een ſantgrond ſtaat;
  Hier moeten al uw delen kraaken,
Als deſe vlaag op uwe lenden ſlaat,
  En donderbraakt uyt zyne kaken.
Wat Storm is dit, ſoo byſter en ſoo ſwart?
  Men placht hem altyt DOOT te heten.
Baa, Monſter, voor een wereltlievend hart,
  Wat hebt gy al ter neer geſmeeten!
Daar leyt het al, op enen ſlach, en ſtoot!
  Wie wys is, bout op Chriſti woorden,
Soo heeft zyn huys in Ewigheyt geen noodt.
  Wys ſijnſe, die naa weyheyt hoorden.
Wie iſſer nu dan ſoo verſtandig niet,
  Of ſoo met blintheyt in genomen,
Die deſen Buy niet in 't gemoet en ſiet,
  En weet dat hy gewis ſal komen?
Ach arme Menſch! waarom dan ſoo gedaan?
  Waarom gebout op ſulcke gronden,
Die tegen Doot en Hel niet kunnen ſtaan?
  Hier wordt gy immers ſtom gevonden.

Soo niet, soo niet, al die zyn heyl begeert,
Moet op de vaste steenrots bouwen,
Hoe Jesus heeft gewandelt en geleert,
Dat sal hem ewig niet berouwen.

Heylig Antwoordt.

De Ryke Mensch sprak: *En ick sal tot myn Ziele seggen, Ziele gy hebt veel goederen, die op gelecht zyn voor vele jaren, neemt ruste, eet, drinckt zyt vrolyk. Maar Gods seyde tot hem, gy dwaas, in dese nacht sal men uw Ziele van u eyschen: en 't geen gy bereyt hebt, wiens sal het sijn? Alsoo [is 't met dien], die hem selven schatten vergadert en niet ryk en is in Gode.* Luc. 12. vers 19, 20, 21.

Alles heeft zyn mondt.

Want uyt de groote en ſchoonheyt der ſchepſelen wordt de oorſpronckelyke werekmeeſter der ſelve beſchout daar by vergeleken zynde. Wysheyt 15. vers 5.

Aan

Aanmerckt de Lelien des velts, Matth. 6. vers 28.

Als wy door groene beemden gaan,
Daar veelderhande Bloempjes ſtaan,
Die tot ons, al iet willen ſpreken,
Met wit, en blaauw, en roodt en geel,
Vermengt, beſprengt, ſo ſchoon en eêl,
Hoewel, hoe naau, en dicht bekekèn;
Terwyl zy haren geeſt van geur,
Door 't aangename Lyf, van kleur,
Soo hart verquick'lyk van ſich geven,
En 't wintje, vegende over 't Hof,
Met bloeyſel reuck, het ruyſend lof,
Der hoge Popelaars doet beven,
De morgen Son ſoo heer'lyk blinckt,
En koele dauw van kruytjes drinckt
By 't tuyt'ren, fluyten, ſingen, quelen,
Van 't luchtig vluchtig pluym gediert,
Dat tuſſchen Aarde en Hemel ſwiert,
En door de tackjes heen gaat ſpelen;
Dan dencken wy in ons gemoet:
O Paradys, wat ſyt gy ſoet!

Om

Om dat wy hier een blickje ſpeuren ,
Van d'uytgevloeyde liefdens kracht ,
Die als een ſpiegel word geacht ,
Op dat wy 't goed , voor 't quade keuren.
Sy preken al van haren Grond ,
Daar alle weſen uyt ontſtondt ,
Gelyk , als uyt geboore krachten ;
Die ons met haar veelvoudigheyt ,
Soo ſchoon en wonder uytgebreyd ,
't Onſichtbaar weſen doen betrachten.
In dit geſchep , van Tydt , en-Maat ,
Is Lief , en Leedt , en Goet , en quaat ,
In een vermengt , en uyt geboren ;
Maer in den grond der Ewigheyt ,
Is't ewig durend onderſcheyt ,
Als dach en nacht , van Liefde , en Tooren.
De Duyſternis die Tooren hiet ,
Begrypt het Licht des levens niet ,
Soo ook , haar boſe Creatuuren ,
Die , met de Hel verborgen zyn ,
Gelyk de Nacht , in Sonneſchyn ,
En dat ſal eynd'loos Ewig duuren.
Wat is de wyſe vader goet ,
Die met een ſtroom van ſoo veel ſoet.

De menschen daag'lyx komt begieten,
'tZy datse vroom, of god'loos zyn,
Zyn regen en zyn Sonneschyn
Laat hyse al te saam genieten.
Wie vraagt, waarom dit soo geschiet?
Godt is de LIEFDE, en anders niet;
En wyl in 't sichtbaar AL, en Leven,
Zyn liefdens kracht is uytgevloeid,
En half in dese wereld bloeydt,
Soo kan hy niet, als 't goede geven.
Daarom, ô Mensch, wie dat gy seyt,
Bespiegelt u, in desen tydt,
Eer dat den SPIEGEL wordt verbroken;
En uwe Ziel in 't duyster Naar,
Daar 't Goede nooyt word openbaar,
Van Godt most Ewig sijn verstooken.
Dat is de Hel, een ewig quaadt,
Daar 't lieve licht nooyt in en gaat,
Valt iemand daar, wie wil hem redden?
't Is buyten Goedt, het Ewig Goedt,
Bedenckt u dan wat dat gy doet,
Hels lyden, is een onsacht bedde.
Daar om is desen tydt van Goudt,
Die onse Ziel den Spiegel houdt,

Daar Goet en quaat sich openbaren,
Op dat wy 't beste vatten aan,
Naa Godt, de ware Rykdom staan,
En ewig wel voor qualyck varen.

Heylig Antwoordt.

Siet ick heb u beden voorgestelt, het leven, en het Goede en den Doot en het quade. Deut. 30. vers 15.

TOEZANG.

TOON: Soo als 't begint.

Wy willen Godt ons herte geven,
En treden 't aartsche met de voet,
Op dat ons 't Ewig hemels leven,
In plaats van 't helsche quaat ontmoet.

Ach hoe veel schoonder is het dagen,
Van 't Somerdaagse Morgenroodt,
Als 't nypen van de Ooster vlagen,
By doncker nacht, soo naar en doot.

Elck spreekt en preekt van 't eerste wesen,
Als van haar Moeder, en den grondt
Waar uyt zy in 't beginsel reesen,
Want alles heeft zyn open mondt.

Hier ſtaan wy nu, gelyk genooden,
Om aan te vatten wat ons luſt,
Van rechts en lingts ons aangeboden,
Eer 't licht des levens werdt gebluſt.

Soo laat ons wel en wys'lyk keuren,
Het blyde goedt voor 't droevig quaat,
Wyl 't ons uyt liefde mach gebeuren,
En voor 't begeren open ſtaat.

Fontyn en wortel aller weſen,
Brengt gy den rechten honger voort,
Dat alle onluſt werdt geneſen,
En alles komt gelyk het hoordt.

Om een beeter.

Werpt vau u wech al uw overtredinge waar door gy overtre den hebt. Ezech. 18. vers 31. *Dewyl gy uyt gedaan hebt dien ouden mensch met zyn wereken.* Col. 3. vers 9.

Laat ons dan afleggen de wercken der duysternis.
Rom. 13. vers 12.

Stort uyt, uw Water op der Aarde,
Soo vul ick uwen Kroes met Wyn,
Seer goet en soet, en hoog van waarde,
Dat sal uw immers beter zyn.
Soo spreekt, Godts Liefde ook tot myn;
En alle; Dat wy souden haten,
Al wat de wereld roemt en eert,
Verachten, smaden, en verlaaten,
Wat zy bemindt en seer begeert.
Nu hoord, wat ons de Wysheyt leert:
Giet weg, de Wereld uyt uw Harte,
Soo schenck ick u den Hemel in,
Die baart geen naberouwend smarte,
Ach, overvloed, van groot gewin!
Wech Eydelheydt, uyt onsen sin.
Siet Mensch, wat is den Eys, des Heeren?
Hy heeft geen Menschen dienst van doen,
Maar zyn genade, is een begeren,
Om ons, als kind'ren, op te voên,
Op dat wy 't altyt, jeugdig groen,
Genieten in het Ewig leven:

Hy wil maar dat wy wyſ'lyk zyn,
Een ſlechter voor een beter geven,
Een dreckig voor een ſuyver reyn,
Een lampje voor een Sonneſchyn.
Is dit noch waardig t'overwegen,
Of neemt men noch bedenckens tyt,
Op ſulck een winſt, en grote ſegen,
Voor 't derven van de Eydelheyt,
Die, als een ſtroom, daar hene gleyt?
De Gulde Poorten ſlaan ons open,
De goede Vader nood ons al,
Op dat wy van zyn Goetheyt kopen,
Den Hemel, voor het jammerdal,
En vaſt ſtaan, voor een ſware val.
Ach Vader! dat wy u beminnen,
En tot een balſemende kracht
In 't ſtrenge levensvuur gewinnen,
Die haar geſtalte ſoo verſacht,
Dat zy, van vreugde, ewig lacht,
En opſtygt, in een jubileeren,
Met lof geſang en danckbaarheyt,
Om 't ſchoon der vreugde te vermeeren,
In 't Herte van uw Majeſteyt,
Door d'Ewige diepte uyt gebreydt,

Jaa Vader laat ons dat gebeuren,
Wy willen 't, en gy wilt het ook,
Wys zynſe, die voor damp en rook
Dat ſchone licht des levens keuren.

Heylig Antwoordt.

E*en goede, neergedruckte, en geſchudde, en overlopende mate ſal men in uwen ſchoot geven.* Luc. 6. vers 38.

Hoe onbedacht.

En weet gy niet dat de vrindschap der wereld een vyandschap Godts is? Soo wie dan een vrind der wereld wil sijn, die word een vyand Godts gesteld. Jac. 4. vers 4.

Zyt nuchteren en waakt. 1 Petr. 5. vers 8.

Al sachtjes Mensch, soo lustig niet in 't leven,
Of Weelde, uw Kroes, met overvloed, beschenckt,
Gy syt, helaas! met groot gevaar omgeven,
Het is hier niet soo veylig, als gy denckt.
Daar treter een, van achter, op uw hielen,
Te byster naar, en doncker van gesicht,
Zeer Monstreus, voor wereldlyke Zielen,
Dat alle baa, en lelyk, voor hem swicht.
Wat meer? Noch veel; noch veel, die haar verblyden,
In uw verderf, en loeren op uw quaadt,
Terwyl zy u by haren teugel leyden,
Op dat gy vlug, op qüade wegen gaat.
Nu staat eens stil; Raapt uw gedachten t'samen;
Al vergenoeg, al vergenoeg van huys:
Gy syt een Mensch, en soud u reed'lyk schamen,
Om ringt te syn, met sulck een hels gespuys.
Sy blyven wel voor uw gesicht verholen,
Als dun gespens, en guyg'len om u heen,
Maar haar bedrog, doet u elendig dolen,
Rampsalig kind, helaas! waar wil dit heen?

Waar wil dit heen ? Dit bly sal droevig Ende !
Maar 't is noch tyd ; siet , met bedaartheyt om ,
Hy is u na ; die drygt met groote Elende ,
En u verslenst gelyk een beemde Blom.
Nu syt gy moey , en Cierlyk uyt gestreken ,
En dunckt u wel het schoonste kind te syn ,
Maar dit verguld wil jammerlyk verbleeken ,
Als 't overdeck van Eydelheyt en schyn ,
Door uw Gevolg , aan 't Eynd word af genomen.
Hoe soo ? Wat aars ? als lelykheyt en vuyl ,
Afschuw'lyk graau en swart om voor te schromen ,
Gedompeld , in een diepe modder kuyl.
Hier soud gy wel een aartschen Engel schynen ,
Maar 't Monster dat daar in verholen lecht ,
Wierd op een baar , als 't masker sou verdwynen ,
O Wee ! ô wach ! die uytval was te slecht !
Soo niet ; och neen ; treed uyt den kring der bosen ,
Vlucht van 't verderf , het jammer word te groot ,
Al is de wech , soo fraay bestrooyt met roosen ,
't Is Eydelheyd , zy ruyken na de dood.
Wy noden u , om onse wech te minnen ,
O Suster , komt , geef ons nu eens de hand ,
Treed aan , treed aan , word onse speelnootinne ,
In 't overschoon en salig vader land.

Heylig Antwoordt.

Soo onderwerpt u dan God: wederstaat den Duyvel en hy sal van u vlieden. Naakt tot God, en hy sal tot u naaken. Jac. 4. vers 7, 8.

Het beſt, Op 't leſt.

Ende daar zyn Hemelſche lichamen en daar zyn aartſche lichamen: maar een andere is de heerlykheyd der hemelſche, en een ander der aartſche. 1 Cor. 15. vers 40.

Maar

Maar wy hebben dese Schat in aarde vaten.
2 Cor. 4. vers 7.

Een houte kroes, vervuld, met roode wyn,
Verdonckerd, en verbergd het schone,
Maar geeft dat Nat, een Vat van Christallyn,
Soo sal 't zyn cierlykheyt vertonen,
Noch meer als 't licht zyn glans daar ook toe doet,
Soo is de Ziel in 't aartsche vlees en bloet.
Al is zy root, of geel van deugden goudt,
Haar schoonheyt is voor 't oog verholen,
In 't grove lyf, als in een kroes van hout,
Dit doet het mensch'lyk oordeel dolen,
Dat op de glans van dese wereld boud,
Den vromen is als and're, krom en oudt.
Maar als eerlang het aarden vat verbreekt,
En dat zy over word gedreven,
Uyt dese kroes, daar zy verholen steekt,
In 't heylig salig vreugde leven,
En dryft in 't Vat van hemels Christallyn,
Dan blinckt haar deugd gelyk de sonne schyn.
't Is beter hier voor slecht en recht te gaan,
En 't hart met deugden te verryken,

Als

Als had men hier een konings mantel aan ;
Daar 's Werels oog op quam te kyken ,
Wy achten 't mooy en Cierſel waard en hoog ;
Dat koſt'lyk is in 's Bruy'goms heylig oog.
Al wat hier blinckt en troots in hoogmoed praald ,
Het is gering en klyn van waarde ,
Wanneer de Dood , den Eſel't mooy afhaald ,
Daar leyd het al in ſtof en aarde ,
Dan is , helaas ! 't inwendig leven bloot ,
In plaats van wyn , als water uyt de ſloot.
O Jeſus ! kracht , die altyd wond'ren doet ,
Gereet om 't krancken te geneſen ,
Wy noden u te gaſt in ons gemoet ,
Laat uw genade met ons weſen ,
Op dat door u , het water in ons hart ,
Tot goede wyn , van deugt veranderd wart.

Heylig Antwoordt.

D*aar is een Natuurlyk lichaam, en daar is een geestelyk lichaam.* 1 Cor. 15. 44. *Doch het geestelyke en is niet eerst, maar het natuurlyke, daar naa het geestelyke.* v. 46. *Dan sullen de rechtvaerdige blincken gelyk de Son, in 't Koningryke haars Vaders.* Matth. 13. vers 43.

Het

Het mach geen quaad.

Laat my de watervloedt niet overstromen, en laat de diepte my niet verslinden. Psalm. 69. vers 36.

De Heere bewaart alle de gene die hem liefhebben.
Psalm. 145. vers 20.

Al bruyst de wilde levens Zee,
Daar wy, in vlees en bloedt op vaaren,
Wy hebben onsen Jesus mee,
Die sal ons scheepje wel bewaaren.
Hy sprack wel eer een enckel woordt,
En straften weer en woeste winden,
Zy waren stil en sweegen voort,
Zyn liefde kan de toren binde.
Laat hobben tobben wat'er wil,
Laat ruysen alle norse vlagen,
Naa onweer word het wel eens stil;
Wy willen 't met de Meester wagen.
Al is den afgrond seer ontsteld,
En gaapt, om 't leven te verdrincken,
Soo lang als Jesus ons verseldt,
En hebben wy geen noodt van sincken.
Hy is getrou in alle noodt,
En sal ons scheepje niet begeeven,
Maar voeren over hel en doodt,
Aano d'ever van het ewig leven.

Steek af in Zee, van 't vreemde landt,
Daar Vlees en bloed, wel is gebooren,
Maar 't is een ſchrale dorre ſtrandt,
Daar wy geheel niet t'huys en hooren.
Aan d'overzyde van dit meer,
Is 't vaderland van ruſt en vrede,
Al tobd het ſcheepjen op en neer,
Gy hebt de goede Jeſus mede,
Die ſal het ſtieren daar het hoordt,
En brengen in behoude haven.
Die ſoo niet wil, moet echter voordt,
Op 's levens Zee, met ſtadig ſlaven,
En eyd'le onruſt, voor en naar,
Beſtormt van vlees'lykheyt en ſonde,
In ewig prykel en gevaar,
Van jammerlyk te zyn verſlonde,
In d'ewige afgrond ſonder grondt,
Wie kan de diepe ſincker houden?
Of redden uyt der hellen mondt,
Die op zyn eygen ſelfs betrouden!
En of hy lang op deſe Zee,
Van 't haaſt verdwynend ſichtbaar leven,
Had ſtroom, en weer, en winden mee,
En wierd voorſpoedig voort gedreven;

Helaas!

Helaas! wat ſou 't ten laatſten zyn?
Wanneer den ſtorm des doodts gekomen,
Gebied, dat alle hulp verdwyn,
En alle trooſt word weg genomen:
Daar ſinckt het ſcheepje droevig heen,
En haald zyn hoogſte topjen onder,
Dat giſt'ren ſoo voorſpoedig ſcheen,
Word nu een ſeer vervaarlyk wonder.
Ach neen dat niemand ſulx gebeur,
Men is wel wys in aartſe dingen,
En ſtaat zyn tyd'lyk leven veur;
Deſe overvaart ie niet geringe:
Men lade Jeſus in zyn ſchip,
Die kan de baare Zee gebieden,
En hoeden ons voor ſandt en klip,
Soo ſal geen ondergang geſchieden.
Ach broeders, van myn's vaders huys,
Laat Jeſus met u ſcheepje varen,
Wy ſagen u ſoo garen t'huys,
Op dat wy t'ſamen vrolyk waren,
Van deſe groote reys der tyt,
In 't Vaderland der Ewigheyt.

Heylig Antwoordt.

D*e Heere ſal u bewaren van alle quaadt: uwe Ziele ſal hy bewaren*, Pſalm. 121. vers 7.

Dies te verder.

Want onse lichte verdruckinge, die seer haast voorby[gaat] werckt ons een gantsch seer uytnemend Ewig gewicht der heerlyckheyt. 2 Cor. 4. vers 17.

De Heere is myn helper. Hebr. 13. vers 6.

Hoe felder achter uyt getogen,
Hoe snelder naar het doel gevlogen,
Dies, of de vyand woeld en treckt,
En maakt veel stryts en Zielen smarte,
Te meerder dringt men Godt na 't harte,
Zoo dat zyn quaat ons goedt verweckt.
Wy willen voort, wie sou ons binden?
Ter plaats daar wy geen rust en vinden.
Ach! Doelwit, van ons Zielen oog!
Wat doen wy menig diepe suchten,
Naar uw genade en liefde vluchten,
Geschooten van des herten boog!
Al zyn wy vreemd in desen lande,
Vetuyt met vast gevlochte banden,
Aan 't grof verduysterd vlees en bloedt,
Noch gaan wy voort, met onse sinnen,
Naar hem, die wy in 't hart beminnen,
Den Bruydegom van ons gemoedt.
Daar zyn verscheyde lievelingen,
Elck poogt en oogt naa zyne dingen,

Daar 't ſchatje leyt, daar woondt het hart,
En daar wy lieven in ons leven,
En doelwit daar de ſinnen ſtreven,
Tot dat'et wel getroffen wardt.
Ach! Zielen ſchat van groote waarde!
Al wonen wy, in 't vlees, op aarde;
Gy trekt het leven, daar gy leydt;
En laat ons in het vlees niet ruſten,
Op dat wy met verheve luſten,
Staag doelen naa de Ewigheydt.

Heylig Antwoordt.

S*alig is de Man die verſoeckings verdraagt: Want als hy beproeft ſal geweeſt ſijn, ſoo ſal hy de krone des levens ontfangen, welcke de Here beloofd heeft die geenen die hem lief hebben.* Jac. 1. vers 12.

TOEZANG.

TOON: Jerusalem ô schone Stat.

Een somer vlaagje doet geen quaat,
Al valt het neder, onder wegen,
Wanneer men naa zyn oogwit gaat,
Soo diep in hart, en Ziel gelegen.

Wie is gerust, op 't vreemde pat,
Tot aan den Avond uyt te rusten?
Eer hy sijn weg ten eynde tradt,
Dat sal geen wyse Reyser lusten.

Behouden 't huys, of by zyn vrindt,
Laat afgesloofthéyt achter wege,
Als hy sich in de rust bevindt,
Kan hy de moeyten wel verveegen.

Of soo hy daar nog aan gedenckt,
Het is tot sijne meerder vreugde,
Die 't heyl van rust zyn voetsel brengt,
Voorleden leedt, doet goedt en deugde.

Wat sal 't een groote weelde zyn,
De Pelgroms weg te overdencken!
Bedaagt van 's Hemels Sonneschyn,
Daar ons geen moeyten meer sal krencken.

Het leven ſproot, Uyt Chriſti doodt.

Waarom zyt gy root aan uw gewaadt? en uw kleedren als enes die in de wynperſe treedt? Jeſai. 63. vers 2.

Myn

Myn liefste is blanck en root. Cant. 5. vers 10.

Als is 't een doorne, fel in 't steeken,
Daar sich de teere handt voor wacht,
Noch komt'er een verborge kracht,
Soo aangenaam, uyt voort te breeken,
Van kleur en geur soo hoog en schoon,
Dat zy van duysend spand de kroon.
Ach Roosje, dat soo soet in 't ruyken,
Met schoon bedoude blaatjes gloeydt,
Of gy op scherpe doorne groeydt,
Gy syt het waàrdig om te pluyken;
Wy lieven u voor allen, 't meest,
Uw soete reuck verquickt den geest.
Noch doet gy ons gemoed betrachten,
Hoe, eertyts, op een schralen oordt,
De lydens doorne brachten voort,
Bloedtrosen, hoog van verf en krachten,
Soo aangenaam soo schoon en groot,
Dat zy verschrickten hel en doodt.
Hoe was dat Bloempje toch geheeten?
Soo hoog en majesteyts, van kleur,

Soo ryk en vol, van basem geur,
Of mag men dat geheym niet weeten?
Zyn Naam is WONDERBAAR, en schoon:
't Was Godt, en Mensch, in een PERSOON.
't Gekruyste Lam, met soo veel wonden!
Ach, onser Zielen Bruydegoom,
En allersehoonste Rooseboom,
Soo goedt en soet voor doodt en sonden!
Hier was de liefde sonder maat,
Hy dee veel goet, en leed veel quaadt.
De handen die de Zeeg'ning deeden,
Rontom sich heen, aan alle kant,
De voeten, die 't verwoeste landt,
Verkondigden, de lieve vreede,
Van eynd'loos heyl en ewig goedt,
Zy dropen al, van heylig bloedt.
Bloetroode roosen, waardt te minnen,
Gesypeld uyt de doorne kroon,
Soo heylig en soo hemels schoon,
Uw soet kon 't helsche fuur verwinnen,
Dat sich in Adams Ziel ontstack,
Toen hy sich van Godts liefde brack.
Dit was de Bloem, uyt 's Vaders harte,
Zyn allerdiepste liefdens kracht,

In Jesus name voortgebracht,
Die uyt de doorne boom, van smarte,
Zich opende, en bloeyden voort,
Dat hel en duyvel wierd verstoordt.
Ach roosebloedt, uyt heylig weesen,
Valt, met uw hemelse Tinctuur
In myn verduysterd Zielenvuur,
Op dat haar kranckheyt wordt genesen,
En zy, helaas! soo seer verbleekt,
Nu weder 't gulde hooft op steekt.
Ach Roos van Saron! myn beminde,
Myn Tortelduyf, myn schoonste lief,
Die ick, in myn gemoed verhief,
Hoe lust het my u recht te vinden!
Nu sucht ick noch in 't wilde woudt,
Gelyk een Duyf op 't dorre hout.
Daar synder veel die my belaagen,
En seer misgunnen 't hemels goedt,
Dat ick ver sluyt in myn gemoedt,
En soecken my de buyt t'ontjaagen,
Van jaar op jaar, en dach, op dach,
Dat baard in my, soo menig Ach!
Ach Godt, myn lief myn over schone,
Ick hou aan u, houd gy aan my

Dit

Dit leven gaat wel haast voorby,
Dan hoop ick in uw Hart te wonen.
Ick in het uwe, en gy in 't myn,
Dan sullen wy vereenigt zyn.
O Rose boom, vol schone bloemen!
Wie kan uw heerlykheyd volroemen!

Heylig Antwoordt.

I*ck ben een Rose van Saron, een Lelie der dalen.* Can. 2. vers 1.

TOESANG.

TOON: O Kersnacht.

Toen Godt, in 't vlees, sich openbaarde,
Was 't schoonste Peereltje op aarde:
Swyg stil al wat van wonder roemdt;
Wie kan dat grootste wonder spreken?
Hier moet de Son, en Maan verbleeken!
En alles wat'er wart genoemdt.

Veel Koningen, en veel Propheeten,
Met uytgestreckte hoop beseeten,
Besaagen gaaren desen dach.
O Menschen, die op aarde woonde,
Toen sich den Schepper Menschelyk toonde,
Wat was 't een wondet dat gy sach!

Daar

Daar over, laat sich imand hooren;
Het geen dat quam tot onse ooren,
En dat wy sagen, met ons Oog;
En tasten, met onse eyge handen;
Soo sprack hy, die van liefde brande,
In 't W O O R D T *des levens, schoon en hoog.*

Jaa Vrindt hoe soudt gy anders seggen?
Gy placht op zyne borst te leggen;
Dien allerkostelykst en borst!
O! *ach! hoe wort de geest ontlooken!*
En 't vonckend Zielenvuur ontstooken,
In d'allerschoonste Jesus dorst.

Jaa Jesus! lief, myn overschone,
Het lust ons dicht by u te woonen;
En of gy niet op aarde zyt,
Noch woondt gy ons niet in de varte,
Maar, door 't Geloof, in onse harten,
Gelooft zy Godt, in Ewigheyt.

Daar leven is, is hoop.

Genadig en barmhartig is de Heere, lanckmoedig en groot van goedertierentheyt. Psalm. 145. vers. 8.

Smaakt

Smaakt, en ſiet dat de Heere goet is.
Pſalm. 34. vers 9.

'tGekrookte riet en ſal hy niet verbreeken,
Noch 't rokend pit, ſal hy, niet bluſſen uyt:
O levens lucht! Om 't voncken aan te ſteeken,
Wat ſuyſt gy ſoet, en hemels van geluydt!
Komt al tot my, belaſten, en beladen;
Soo valt een dauw, van melck, en honing graadt:
Hy wilſe al verquicken, en verſaden,
Die Over 't Hart, van Godt begeren ſtaat.
Wat hoorden zy, die waater uyt haar Ogen,
Als tot een bad, der heyl'ge voeten nam?
Die zy, met hair, ootmoedig quam te drogen,
Haar ſchuld verſmolt, in Jeſus liefde vlam.
Hebt goede moet, klyn vonckje, van Begeeren,
Dat ſich naa Godt, en zyn genade ſtreckt;
Uw glimmen, is een liefden kracht, des Heeren,
Door zyn genaade, in uw gemoed verweckt.
Wie ſeyter neen? Om 't vonckjen uyt te doven;
Het is te laat, uw Sonden zyn te groot?
Hy gaa voorby; men ſal hem niet geloven;
Het is hem niet, die ons zyn liefde bood.

Al wat'er drygdt, tot twyfel, en vercagen;
Wy ſeggen neen; dat is den Vader niet:
Maar wat ons lockt, en treckt, naa Godts behagen,
Dat is zyn handt, die ons zyn hulpe biedt.
Neen Zielen-vonck, laat niemand u verſchricken;
Godt is de LIEFDE, en 't enckel, ſimpel GOED:
Waar ſoud hy u, mee doven of verſticken?
Al wat hy heeft, is lief'lykheyt en ſoet.
Saayd gy maar; Ach! en Och! Myn God! myn Leven
Myn hoop! myn heyl! myn trooſt, en toe verlaat!
Het ſal een Ooſt, van goede vruchte geven,
Want zyn genaa', doorſegend ſulcken ſaad.
Sant JAN, gy hebt de Lieſte ſchoon beſchreven!
Seer hoog en diep, uyt een verklaarden Geeſt,
Door heylig vuur, in 't Liefden Punt verheven,
Wyl gy ook ſyt, het lieve kindt geweeſt:
GODT is een LICHT: dat ſcheldt door onſe Ooren
En klinckt in 't Hart, gelyk een Eng'len Toon:
Jaa liefden kindt; ons luſt noch meer te hooren;
Godt is een Licht, volkomen klaar en ſchoon:
In 't welcke, gans geen Duyſter, word gevonden:
Dat's ſonder vleck: Haleluja, myn Lief!
Soo blyft het ſwart, in 't ewig wit verſlonden;
Een Son, die ſich, van ewigheyt verhief:

Myn

Myn Son, myn Lief, die 't duyſter doet verdwynen!
  Gaat op, in 't Hart, ô Zielen bruydegom!
Om myn gemoed met klaarheyt door te ſchynen,
  En ſpreyd uw licht in 's levens cirkel om.
Wat noch al meer? borſtlegger, Godts beminde?
  Noch hoog, en ſchoon! noch veel! noch over veel!
Hy ſeyde; GODT is LIEFDE: die hem vinde,
  Groot is de ſchat, hoogwaerdig is haar deel.
Godt is een licht, en Liefde: ſchoon, om' hooren!
  Die met zyn Ziel, in 't Licht der Liefde blyft,
Die blyft in Godt, en is uyt Godt geboren,
  Gelyk het kint der liefde, lief'lyk ſchryft.

Heylig Antwoordt.

Want den Sone des Menſchen en is niet gekomen om der menſchen Zielen te verderven, maar om te behouden. Luc. 19. vers 56.

Spȳs na den Honger.

Aller Ogen wachten op u: en gy geeft hen hare ſpyſe t'ſyner tyd. Gy doet uwe hand open en verſadigt al wat daar leeft [na uw] welbehágen. Pſalm. 145. vers 15, 16.

Vere

Versadinge der vruchten is by uw aangesicht.
Psalm. 16. vers 11.

Een ider soekt naa zyns gelyken,
Elk leven, neemt en eet zyn broodt,
Van, daar zyn levens krachte ryken,
De Moeder, daar hy uyt ontsproot:
Soo ook, ons sichtbaar aartse leven,
Een klyne wereld, in zyn maat,
En kindt, van 't groote voort gedreven,
Uyt wiens Materi 't ook bestaat.
Het Maagse, Magineets begeren,
Treckt uyt den groten Moeder aan,
Op dat het leven heeft te teeren,
En in zyn weesen mach bestaan:
Dat 's goedt, en wel, en wy bedancken,
De hoogste, die het alles geeft,
Den wortel aller stam en rancken,
Uyt wien dat alles 't wesen heeft:
Soo isser noch een ander leven,
Dat in het leven deser tydt,
Met Elementen stof omgeven,
Als in een kas, verborgen lydt:

Dat hongerdt ook naa zyne Moeder,
Gelyk een Deel, van 't ewig AL,
Den grooten aller dingen voeder,
Die ewig was, en blyven ſal.
Dat tracht ſich dieper uyt te ſtrecken,
Wat d'aarde geeft, is hem geen broodt,
Hy ſoeckt een weſen aan te trecken,
Van 't weſen, daar hy uyt ontſproot.
Godt is zyn wereld, en het weſen,
Voor zyn begeerende Machneet,
Dat zynen honger kan geneeſen,
Wanneer hy ſtadig van hem eet:
Met ſuchten, bidden, ende ſmecken,
Van dach, op dach, en jaar, op jaar,
In liefde, en aandacht onbeſweeken,
Aan deſen tafel, voor en naar.
O Godt! ô Broodt, van 't geeſt'lyk leven,
Maakt gy der Zielen maag geſont,
Om rechte honger luſt te geeven,
Tot opening, van 's harten mondt;
Op dat wy drincken ende eeten,
Inwendig waſſen tot uw beeldt,
Dat met uw goeden geeſt beſeeten,
Voor 't vaderlyke aanſicht ſpeeldt.

Ge-

Gelyk een Kindt, uyt u gebooren,
Om 't ewig vreden woordt te hooren.

Heylig Antwoordt.

S*alig [zyn] die hongeren en dorsten [na] de gerechtigheyt: want zy sullen versadigt worden.* Matth. 5. vers 6.

Niet ſonder hoop.

H*ebt gy dien geſien , die myn Ziele lief heeft.* Can.
3. vers 3.

Ic.

Ick sal hem soecken die myn Ziele lief heeft.
Can. 3, vers 2.

Gelyk een Tortelduyf, in 't woud,
Die zyne Weergaa heeft verlooren,
In eensaamheyt, op 't dorre hout,
Zyn toon van treurigheyt laat hooren;
Soo swerft de Ziel, als vreemdeling,
En acht! en tracht naa haar beminde,
Die haar in Adams val ontging,
Of zy 't verlooren weer mocht vinden.
Wat suyst en ruyst'er meenig vlaag,
In 't wilde woudt, van 't aartse leven!
Hoe dwaaldt zy om! nu hoog, dan laag,
En wil geen moet verloore geven.
Ach Bruydt, of Bruygom, van de Ziel!
Wat moet zy ver zyn uyt gevloogen,
Toen haar die reyne lust ontviel,
Soo grof en jammerlyk bedrogen!
Wat moet zy ver verswörven zyn,
In 't doncker bos, vol wilde boomen,
Beschaduwt, voor de sonneschyn,
Soo naar, en swaar, om uyt te komen!

 O Tor-

O Tortelduyfje houdt maar aan,
Gy ſult uw Weergaa noch wel vinden,
Het ſal uw ſoecken niet ontgaan,
Hy ſoeck u ook, als zyn beminde.
Al loerdt den Adelaar in 't woudt,
Beluſt om duyve vlees te kluyven,
Soo gy u aan de lieffte houdt,
Hy ſal uw veertjes niet verſtuyven.
Een wachter heeft u in het oog,
Zyn liefde ſal u wel bewaaren,
Of 't ſcheen dat gy alleenig vloog,
In 't wilde woudt, van veel gevaaren;
Gy ſyt nochtans ſoo eenſaam niet,
Daar ſynder veel die u beminnen,
Of gy ſe niet voor ogen ſiet,
Zy houden u voor haar vrindinne:
Behalven hem, daar gy 't op munt,
Door wien, zy u, haar dienſt verleenen,
Den goeden Jeſus, 't hoogſte punt,
Die gy, en wy, in 't ſoecken meenen.
Den wachter Iſraëls ſluymert niet,
Zyn liefden oog ſal op ons waaken,
Tot wy ontvlogen al 't verdriet,
In 't overheylig veylig raaken:

Om weder zyn vrindin te zyn,
En speel genoodt, gelyk te vooren,
Eer wy, door 't eygenwillig myn,
Die schone Bruydegom verlooren.

O Tortelduyfje, houdt maar aan,
Gy sult uw weergaa noch wel vinden,
Hy soeckt u ook, als zyn beminde,
Hoe soudt gy dan malkâar ontgaan?

Heylig Antwoordt.

B*iddet, en u sal gegeven worden: soeckt, en gy sult vinden: kloppet, en u sal open gedaan worden. Want een yegelick die bidt, die ontfangt: en die soeckt, die vindt, en die klopt, dien sal open gedaan worden.* Matth. 7. 7, 8.

Dromen is bedroch.

De menſche is de ydelheyt gelyk: zyn dagen zyn als een voorbygaande ſchaduwe. Pſalm. 144. vers 4.

Soo en laat ons dan niet slapen gelyk als de anderen.
1 Thess. 5. vers 6.

Wat is het wonderbaar! Och harm!
Strack was ick ryk, nu ben ick arm.
My droomde, van veel mooys, en weelde:
Ick was een groot, aansienlyk man,
En had een Konings kleding an,
By al, wat sich het hart verbeelden.
Als vlaag, by vlaag, was myn gewin,
De welvaart vloeyden tot my in,
'k Was vrolyk, met myn ryke vrienden;
Myn landt was breedt, myn Gaarden wydt,
By allerley vermaaklykheyt,
En had veel boden, die my dienden.
Men noemden my gestadig, Heer,
Elck streek, en boog sich voor my neer.
Myn woon paleys hadt gulde salen:
Ick sat op felp; 't was; knechten dien:
Myn Eys're kist, was wel voorsien,
Een put te diep, om leeg te haalen.
't Was alles heer'lyk, wat ick sach:
Met wierd ick wacker; daer ick lach,
In 't stof; besoeteld, en vergeeten;
Een arm, elendig, kreupel man;

Noch geldt, noch broodt, noch kleed'ren an,
Veracht, verschoven, en versmeeten.
O Bedelman; wat preekt ghy sterck!
Ghy wereld'ling komt hier te kerck,
Of ghy uyt uwen droom mocht raaken;
Daar in ghy diep versluymert leydt,
En maaldt en dwaaldt in eydelheydt,
Eer u gebeurdt, een droevig waaken.
Want siet; al slaapt men noch soo vast,
En gaat in eydelheydt te gast,
En droomt van alle moye dingen,
Die 't oog begeerdt, en 't harte lust,
Zeer mackl'yk, vrolyk en gernst,
Daar alle weelden 't hart omringen;
De starcke doodt stem roept soo luyt;
De Geest ontwaakt; de Droom is uyt:
Men leydt ontbloot, van alle deugden:
O noodt! O overnaare noodt,
Wat is uw armoed swaar en groot!
Wat helpt een eyd'le droom, van vreugde?
Wordt wacker, al die slaap'rig syt,
En waakt in dese gulden tydt,
Van opgesloote hemels deuren;
Waar door men langs de weg van deugdt,
Gaat in, tot eyndeloose vreugdt,
In eeuwigheyt, bevrydt voor treuren.
Die 't oog van 't innerlyk gemoedt,

In heyl'ge aandacht open doet,
En wandelpt op des Heeren wegen,
Versmaadt de vreugd, van korten duúr,
Wanneer hy komt aan stervens uur,
Soo valt op hem een groote segen.
Zyn geest ontwaakt uyt dese tydt,
In 't eynd'loos goedt, der ewigheyt.
De langste welvaart is te kiesen.
Een droom, van weelde, is wynig waardt:
Wie sich een Hemel maakt, op aardt,
Die moetse, eyndeling, verliesen.
Al wat voorby gaat en vervliedt,
Dat is het waare wesen niet;
Wat ewig vast staat, sonder wancken,
Is waardig dat men 't lieft en mindt,
Beoogt, betracht, en soeckt en vindt,
Wie 't haagdt, en waagdt, sal 't sich bedancken.
Ach Jesus! heylig Zielen licht,
Schynt ons gestaadig in 't gesicht,
Op dat wy wacker zyn, en waaken,
En niet in 't logge vlees, en bloedt,
Bedomt, en duyster van gemoedt,
In slaap noch sluymering geraaken.

Heylig Antwoordt.

W*ant wanneer sy sullen seggen, het is vrede, en sonder gevaar: dan sal een haastig verderf haar overkomen.* 1 Thess. 5. vers. 3.

Schyn bedriegt.

Doet aan de gehele wapenrustige Godts op dat ghy konnet staen tegen de listige omleydingen des Duyvels. Eph. 6. vers. 11.

Ge-

Gelyk de Slange Evam door hare argblistigheyt bedroogen heeft. 2. Cor. 11. 3.

O! stomme visie, waart gy wys,
Hoe sou den Hengelaar staan kyken!
Die u beloerdt, zyn maag tot spys,
Ghy soudt zyn schyn goed wel ont stryken.
Hy steld sich seer bekoor'lyk aan,
En toond hem goed en mild, in 't geven,
Maar 't is uyt loos bedrog, gedaan,
En 't kost uw beste lyf, en leven.
Wist gy den Angel in het aas,
Dat beetie sou u niet bekooren,
Maar door onnoselheyt, helaas!
Gaat gy, elendiglyk verlooren.
Maar ach! waart gy het noch alleen,
Soo onvoorsichtig, in 't vergaapen,
En droevig lot, het ging noch heen,
Om dat gy tyd'lyk syt geschaapen:
Maar die verstandt en wysheyt heeft,
En laat sich soo door 't aas beloeren,
Dat imand hem bedrieg'lyk geeft,
Dat is elendtg slecht vervoeren!

Den

Den grooten Henglaar gaat op buyt,
Langs d'oever van het mensch'lyk leven,
En werpt zyn Helschen Angel uyt,
Met schyn van goed en soet omgeven.
Wat hapt, en snapt'er menig Ziel,
Naa 't aas, van eydelheyt en weelde,
Dat hem voor zyn begeerte viel,
Door Oogen, ooren, en verbeelden!
Den Visser doet het cierlyk voor,
En weet den weerhaak toe te winden,
Op dat hy toch het hart bekoor,
Om 't Ewig leven te verslinden.
Dat is elendig, en bedroeft!
Van 't quaadt des Angels wel te weeten,
En van 't gevaar, die 't lockaas proeft,
En noch te gapen, en te eeten!
Het visie weet zyn onheyl niet,
Wyl 't stom, en dom in sulcke saaken,
Onnosel komt in zyn verdriet,
En aan zyn levens eynd te raaken:
Maar 't leven uyt de ewigheyt,
Begaaft, met licht, verstandt, en sinnen,
Tot waare wysheyt, en beleyt,
Om 't ewig Goed, voor 't quaad te winnen,

De

Die 't met zyn Geest begrypen kan,
Door leering, spreeken, en vermaanen,
Niet meer een kindt, maar Vrou, of Man;
Genodigt op des hemels baanen,
Gewaarschoudt, voor een scherpe haak;
Van droevig quaad en ewig lyden,
Verborgen in het aarts vermaak,
Van weelde, wellust, en verblyden;
Dat die sich noch verlocken laat,
Door voorgestelde beuselingen,
Dat is te droevig, en te quaadt!
Eens Menschen Ziel is niet geringe!
Betroud den loosen Heng'laar niet,
O mensch! te groot, om klyn te achten!
Of gy 't verderf niet voeldt en siet,
Als 't raakt en haakt, komt wee en klachten.
Hy is voorsichtig van gemoedt,
Die Oogt, en poogt naa hemels goedt.

Heylig Antwoordt.

Den duyvel] *die was een Menschen moorder van den beginne, ende en is in de waarheydt niet staande gebleven: want geen waarheydt en is in hem. Wanneer hy de leughen spreekt, soo spreekt hy uyt zyn eygen: want hy is een leugenaer, en de Vader der selver* [*leugen*]. Joan. 8. 44.

't Is wonder.

O *Heere wat is de Mensche, datgy hem kend? het kin[d]*
des menschen, datgy het achtet? Psalm. 144. vers 3
Siet de Hemelen, jaa de Hemel der hemelen en souden u nie[t]
begrypen. 2 Par. 6. vers 18.

Syn Grootheydt is ondoorgrondelyk. Psalm. 145. vers 3.

Als ick myn Oog verhef om hoog,
En sie den blauwen heemelsboog,
Besaayd met soo veel duysend sterren,
Nooyt afgekeeken, noch geteldt,
En wy soo voort, door 't ruyme veldt,
Dien Cirkel om, soo breedt en verre,
Dat myn gedachte stuyt en stoot,
Dan denck ick; Ach! wat syt gy groot!
Hier by, verrysen myn gedachten,
Dat dese Grootheyt, die men siet,
Een puntjen is, en anders niet,
Wanneer wy 't Ewig AL betrachten:
En dat die groote Majesteyt,
Beslooten, noch in plaats, noch tydt,
Niet op te heffen, noch te noemen,
Op 't menschelyke Stipe siet;
By 't ewig Groot, soo klyn als niet!
Wie kan dat wonder ooyt vol roemen!
Dat Godt, dat Eyndeloose Groot,
De kleyne Mensch soo vrind'lyk noodt,

Tot zyn geselschap, en vrindinne;
Om mee te deelen, in zyn vreugdt,
Bekleed, met heerlykheyd en deugdt,
Als twee Gelieven, in 't beminnen!
O Godt! oneyndig, ewig goedt,
Wat is uw wonder groot en soet!
Wat mach den Worm noch weyg'rig wesen!
Van sulcken groeten Heer gevrydt,
Gelockt, en vriendelyk gevlydt,
Als Bruydt, genoodt, en uyt gelesen!
Versocht een Koning, op zyn Troon,
Met Schepter staf, en goude kroon,
En voetslavin, tot zyn beminde,
Wat riep de wereld overluydt,
Dat groot Geluk, en Wonder uyt!
Wie kon de bruylofs vreugde binden!
Maar wat is dit? een eydel niet,
By 't geen de Ziel van Godt geschiet:
O Mensch! bedocht gy uw genaade!
En overley zyn waarde recht,
Gy soudt, om 't werels klyn en slecht,
Die groote bieding niet versmaade.

Hoogwaardig GROOT, dat niemand weet,
Hoe hoog, hoe diep, hoe wydt, hoe breedt,
Oneyndig, Ewig, ongemeeten!
Baard gy de wysheyt in ons Hart,
Dat dese saak gewogen wart,
En niet door eydelheydt vergeeten.

Heylig Antwoordt.

De *Hemel is my een Troon, en de Aarde een voet banck myner voeten.* Act. 7. vers 49. *En vervulle ick niet den Hemel en de Aarde?* Jerem. 23. vers 24.

Wie kanse tellen?

Want god heeft den Mensche geschapen tot onverderffelyk-heyt: en heeft hem gemaakt een Beeldt van zyne eygene Natuur. Sap. 2. vers 23.

De genadengifte Godts is het ewige leven.
Rom. 6. vers 23.

Beloften van het Ewig leven,
Door 't Woordt des levens ons gegeven,
Dat als een ſtroom van wysheyt vloodt,
En bracht een volle Zee van ſegen,
Hoe noodig ſyt gy t'overwegen,
Wat is uw waarde, ſchoon en groot!
Te meer, wanneer men 't ewig detven,
Vereenigt met het ewig ſterven,
Van eynd'loos quaadt, voor eynd'loos goedt,
Van Godt, en Hemelryk geſcheyden,
Elendig, ſonder maat van tyden,
Dat is een Spiegel, voor 't Gemoedt:
Op dat de ſinnen hier vergaaren;
Soo alle hondertduyſend jaaren,
Van ooſt, of weſt een vogel quam,
En van het gruys, der ganſche Aarde,
Die Godt door zyne ſchepping baarde,
Alleen, een ENIG ſantje nam;
Dat ſou noch aan een eynde loopen;
Maar die op ſulk een eynd moſt hoopen,

In jammer, en verdriet van tydt,
Hoe ſou zyn Hart in wanhoop ſincken,
Van ſulcken bit'ren Kroes te drincken!
Dat 's maar een blick der Ewigheydt:
Een ſtip, een puntje, en noch minder,
Want Ewig vind geen eynde vinder.
Ach! dat het ons ter harten gaat!
Ons gaat het aan, ons ſal het treffen!
O! onderſcheydt! niet op te heffen,
Van ewig goedt, of ewig quaadt!
Schrick menſchen kind, en rept uw voeten,
Op 't padt, van ware deugdt en boeten,
Den tydt, van overleg, is kort:
Wie ſalſe, aan 't eynde, weder haalen?
Niet lang te drygen, en te draalen,
Eer dat de deur geſlooten wordt.
Wie hier op aarde is in elende,
Hoopt door het ſterven, op een Ende,
Van dach, op dach, en uur, op uur;
Maar in het ewig Hels verderven,
Daar kan der Zielen grond niet ſterven,
Zy is een Vonck, van Ewig vuur;

Ge

Gebooren uyt het Ewig Baaren,
Der Krachten die begin'loos waaren,
  Een onoplosselyken knoop,
Van d'ewige Natuur verbonden,
Dies word voor haar geen Eynd gevonden,
  Daar is in ewigheyt geen hoop.
Maar wil zy haar in Godt verbeelde,
Dan smelt haar strenge macht in weelde
  Haar vuur'ge wortel wordt verkoeld,
En onophoudelyk genesen,
Van 't liefden licht, en heylig wesen,
  Soo dat zy niet, als weldoen, voeld.
Ach ewig Wéldoen! salig leven,
Dat Godt aan ider Ziel wil geven,
  Die zyn beloften neemt in acht!
Uw waarde is nimmer uyt te spreeken,
Om dat gy eynden sult noch breeken,
  't Is hoog en diep, die dat betracht!
In dien we aan u, een uytgang kenden,
Dat gy noch eyndeling sout enden,
  Al was't, met 's werels laatste sant,
Naa soo veel hondert duysent jaaren,

Soo fou 't een onvolmaaktheyt baaren,
Maar Ewig, fchuyft dat aan een kant.
Daarom is dit, het groot Beloven,
Dat al, en alles gaat te boven,
Dat ons den Mondt der Waarheyt feyt;
Ick geef myn fchapen 't Ewig leven.
Een waarde! nimmer op geheven!
Gelooft zy Godt, in ewigheyt.

Heylig Antwoordt.

Het is u beeter verminckt tot het leven in te gaan, dan de twee handen hebbende, hene te gaan in de Helle, in dat onuytbluſſchelyk vuur. Daar haren Worm niet en ſterft, en het vuur niet uytgebluſt en wordt. Marc. 9. vers 43. *En deſe ſullen gaan in de Ewige pyne; maar de rechtveetdige in dat Ewige leven.* Matth. 25. vers 46.

TOE-

TOESANG.

Ewig, Ewig, ſonder Ende,
In verheuging, of Elende!
Hangt den evenaar in 't Hart,
Om het onderſcheyt te wegen,
Want daar leyt ons aangelegen,
Eyndeloos is machtig vart.

Heeft de wereld een gewichte,
In het ſterven ſalſe lichten,
Wat ſoo diep bedommeld lach,
Komt dan helder voor de ogen,
Schaduw heeft het Hart bedrogen,
Dat het Oog niet klaarder ſach.

Neen dat moet ons niet geſchieden,
Laat ons 't ewig quaad ontvlieden,
In den arm van 't Ewig Goedt,
Die ſyn gunſt heeft aangebooden
Nevens ſulck een vrind'lyk nooden,
En ſyn deuren open doet.

Voor dit een ander.

Ende gelykerwys wy het Beeldt des aartschen gedragen hebben, [alsoo] sullen wy ook het Beeld des Hemelschen dragen. 1 Cor. 15. vers 49. *Want ook in desen suchten wy, verlangende met onse woonstede, die uyt den Hemel is, overkleedt te worden.* 2 Cor. 5. vers 2.

Doet

Doet aen den Heere Jesum Christum. Rom. 13. vers 14.

Als ick myn ſichtbaar beeld betrachte,
En overdenck, met myn gemoedt,
Soo vind ick Adams vlees en bloedt,
Verknoopt van tydelyke krachten:
Dat trock ick uyt de wereld aan,
Om 't vier der Zielen mee te kleeden,
Van myn geboorten dach, tot heden,
Heb ick daar mede om heen gegaan.
Ach ſchoonſte Jeſus! myn Beminde!
Waarom dan, ſoud het minder zyn,
Ontrent uw Weſenheyt, en myn,
Wyl 't-aartſche 't Hemels niet kan vinden?
Syt gy den tweden Adam niet?
Uyt wien wy moeten zyn gebooren,
Die ons herſteldt, gelyk te vooren,
En Hemels Vlees, en Bloed aan biedt?
Waarom dan ſouden wy niet dragen,
Het Weſen van uw Lichaams Kracht,
Het vierig leven toe gebracht,
Door 's Vaders heylig welbehagen?

Uw lichaam, moet ons lichaam zyn,
Wyl Adams lichaam moet verderven,
En 't ryke Godts niet kan beerven.
Jaa Jesus! Lief! myn Sonneschyn,
Wy wensen 't uyt u, aan te trecken,
Op dat ons vuur dien Oly eet,
En 't heylig, hemels Bruylofs kleedt,
Den Geest der Zielen overdecke.
Ons denckt aan uw beloofden buyt;
Dat sulcke, die aan u gelooven,
De Doodt geen leve sal berooven,
Zy treden maar van Adam uyt.
Sou dat ons lusten niet bekooren,
Om naar het innerlyk gemoedt,
Uyt Jesus hemels Vlees en Bloedt,
Gelyk een Kind, te syn gebooren?
O Godt! die ons een Adam syt,
Om dat uw Speeltuygs goede Snaaren,
In Adams val verbrooken waaren,
Die gy hersteld, in ewigheyt!
Uw Geest moet ewig in ons speelen,
Op dat wy t'saam de vreugde deelen.

Heylig Antwoordt.

H*et gene uyt het vlees geboren is,*[*dat*] *is vlees: en het geen uyt den Geest geboren is,* [*dat*] *is* Geest. Joan. cap. 3. vers 6.

O Goude vryheyt.

Doch die ryk willen worden, vallen in versoeckinge, en [in] den Strik, en [in] vele dwase en schadelicke begeerlickheden, welcke de menschen doen versincken in verderf en ondergang. 1 Tim. 6. vers 9.

Met

Met de Banden sijner sonden sal hy vast gehouden worden, Prov. 5. vers 22.

Noch is zy vrolyk, en gerust,
Helaas! en laat fiolen sorgen,
Van dach tot nacht, van nu tot morgen,
Door Eydelheydt in droom gesust.
Sy weet, van Keetings, noch van banden,
In weelde en wellust onvermoeydt,
Soo swaar gekluysterd en geboeydt,
Maar blindheyt overdeckt haar schanden.
't Is droevig, die zyn quaadt niet siet!
Soo placht een Slaaf, in angst bekneepen,
Met eys're ketingen te sleepen,
In groote elenden en verdriet!
Rampsalig Kindt! gy syt gevangen,
Hoe vry, en vranck gy meent te zyn!
Uw vryheyt is bedrog en schyn,
Noch syt gy lustig in uw gangen!
Gy gaat uws Vadershuys voorby;
Helaas! hoe wilt'er eynd'ling kluysen!
Uw afkomst is van Eed'len huyse,
Nu leyd' men u, in slaverny:

Van wellust, eydelheyt, en sonden.
Wat is de Keeting swaar en grof,
Van soo veel schaakels, hart van stof,
Daar u de Weereld aangebonden,
Gekneveld, en gekluysterd heeft!
De tweede deeldt niet mis, in swaarte,
Als dienden hy een groot gevaarte,
Op dat hy u, niet licht, begeeft:
Dat is dien starcken bandt der Hellen,
Die op geen klyn geruchje past,
In zyne schakel haaken vast,
Door beuselingen niet t'ontstellen.
Nu komt'er noch een darde by,
Door soo yeel krom gedraayde bochten,
Van vlees en bloedt te saam gevlochten,
Dat is een rechte Slaverny,
O Mensch! leert uw elende weeten!
Daar is een bandt aan uw Gemoedt,
Die treckt u tot een ewig goedt,
Niet uyt te spreeken, noch te meeten.
Al syt gy veer, gy syt niet los;
De Godtheyt heeft u ook gebonden,
En roept u, uyt den dienst der sonden,
Waar in gy maaldt, gelyk een Ros.

Gy

Gy ſyt tot geen Slavin gebooren,
Maar tot een Koninglyke Bruydt;
Breekt van de ſlaaffe banden uyt,
Soo is u Hemels heyl beſchooren.
Al ſyn de banden ſwaar en ſterck,
Indien zy uw Gemoedt verveelen,
De Hoogſte ſal u ſterckte deelen;
Soo gy het meendt, begint maar werck.
O Menſchen Ziel, ſoo hoog van waarde!
't Is eydel, dat gy and're diend,
Godt is u allerbeſte Vrindt,
Die geeft u Hemels goedt voor aarde.

Heylig Antwoordt.

Voorwaar, voorwaar ſegge Ick u, Een ygelick die de ſonde doet, is een dienſtknecht der ſonde. En de dienſtknecht blyft niet ewiglick in het huys, de Sone blyft'er ewiglick. Indien dan de Sone u ſal vry gemaakt hebben, ſoo ſult gy waarlick vry zyn. Joan. 8. vers 34, 35, 36.

Van twee, een darde.

Keerdt weder tot my, spreekt de Heere der heyrscharen soo sal ick weder tot u lieden keren, seydt de Heere de heyrscharen. Sach. 1. vers 3.

Soeckt den Heere terwyle hy te vinden is.
Jesa. 55. vers 6.

Wie maakt dit bruyne schadu beeldt,
Dat nevens 't lichaam hene speeldt,
Gans niet t'ontreden, noch te myden?
Wie of hier van den oorsaak zy?
Of d'een, of d'ander, ick of gy,
Of syn wy 't liever alle byde?
Want of de Sonneschyn daar is,
Behalven 't lichaam is het mis;
Daar word geen schadu beeld geboren:
En of ick lange staa, en praal,
Behalven glans van Sonnestraal,
Soo komt'er ook geen schim te vooren;
Dies hangt het van ons beyden af,
Daar elck, hier toe, het zyne gaf,
Ick duysternis, en gy het lichte:
Uyt dese twee, en anders niet,
Ontstaat een onbetast'lyk iet,
Dat beeld'lyk is voor ons gesichte.
Dit is onlogenbaar, en klaar,
Wie 't hoordt, en siet, die noemt het waar;
O Mensch! van werelsche gedachten!

Die 't Hart, vervuldt, met eydelheydt,
Soo facht in aartfche Roofen leydt,
Komt defen Spiegel eens betrachten.
Gy denckt, mefchien, in uw Gemoedt;
De Godtheyt, is, oneyndig goedt,
Die 't fchone licht, der klaare ftralen,
Van liefde, en barmhartigheydt,
Soo mild en ryk'lyk uyt gebrydt,
Op zyne fchepfels af laat dalen.
Dat is een Waarheyt, die men weet,
Zyn Liefde is grooter als gy meet,
Zyn WIL is faligheyt en leven;
Een eeuwige uytgang, als een vloedt,
Van vrind'lykheyt, en Hemels goedt,
Dies hiet hy GODT, een louter geven.
Maar foo gy wildt verborgen zyn,
En treedt niet in zyn Sonnefchyn,
Hoe fal hy 't Beeld, van Heyl formeeren?
En maaken uwe Saligheyt,
Door 't liefden licht, der Majefteyt,
Als gy u niet tot hem wild keeren?
Syn Woordt van Liefde roept u aan;
Komt in myn Sonne ftraalen ftaan,
Dan wordt uw faligheyt gebooren:
Als uwen wil in zyne gaat,
En ftil voor 't heylig fchynen ftaat,

So

Soo komt het Beeld van heyl te vooren.
  Godt is een Goed, van ewigheyt,
  En heeft zyn armen uyt gebreydt,
Na 't Zielen leven, met verlangen;
  Wie 's werels eydelheyt ontwringt,
  En in het Licht des levens dringt,
Word, als een Kindt, van hem ontfangen.
  Bedenckt u, Menschen kind op aard,
  Die gaaren ewig salig waard;
Godt geeft het zyn; geeft gy het uwe:
  Dan sal de darde saak ontstaan;
  Geluck, en Saligheyt; wellaan;
Laat ons het tegendeel dan schuwen.

Heylig Antwoordt.

S*y keren my de neck toe, en niet het aangesicht.* Jer. 2. vers 27. *Wendet u naa my toe, wordet behouden, alle gy eynden der aarde: want ick ben Godt, en niemant meer.* Jesa. 45. vers 22.

Als 't buyten woedt, Is 't binnen soet

B*ewaart u selven in de liefde Godts , verwachtende de barmhartigheyt onses Heeren Jesu Christi ten ewigen leven.* Jud. vers 21.

Ver-

Verbergt my onder de schaduwe uwer vleugelen.
Psalm. 17. vers 8.

O! naare, barre Winter Nacht,
Bekleedt met vrees en strenge macht,
Van bitse windt, en spitse vlagen,
Terwyl het alles kraakt en klemdt,
Het dunne waater kildt en stremdt,
Om, Man, en Ros, en al te dragen!
Die u, in een beslooten muur,
Ontschuylen mach, by 't lieve vuur,
Wat baard het weldoen, rust en vreugde!
Terwyl het buyten vreeslyk kluyst,
Onstuymig hageld, sneeudt en ruyst,
Wat doet, dat derven, hem al deugde!
Hoe danckt hy Godt, in zyn Gemoedt,
Die hem soo veel genaden doet,
En overkleedt, met milde Zegen!
De gloed, van een gestookten Haarde,
Is dan soo kost'lyk, en soo waardt,
Wy meugen 't varder over wegen.
Wat sal 't dan syn, die 't ewig naar,
Oneyndig quaat en vreeslyk swaar,

Van Hellen angst, en bitter lyden,
On'tschuyld in Godts Barmhartigheyt,
By 't lieve licht, der Majesteyt,
Voor ewig, sonder maat van tyden!
O Hel! ô overnaare Hel!
Hoe luydt uw Naam soo streng en fel!
Gy syt het waardig, om te schuwen!
Die 't overdenckt, en wel betracht,
Want ewig, is een lange Nacht,
Wie sou voor sulck gevaar niet gruwen?
't Was nodig, dat het Menschen Hart,
Hier over wat aandachtig wardt,
Want hy bemind toch heyl, en vreugde:
Een somer vlaag, van eydelheyt,
Gaat haast voorby, met dese tydt,
Maar dat men sich voorsach met deugden.
Waarom, in d'uyterlyken Geest,
Soo schrander, gaauw, en wys geweest,
Om sich voor 't quade te behoeden?
En over 't werck van groot gewicht,
Soo onbedacht, soo los, en licht,
Wie sal aan 't Eynd, de schaa vergoeden?

O Mens!

O Mens! behoed u Ziel voor ſchaa!
De Ewigheyt, is ons ſoo naa;
De Hel, is niet ſoo ver te ſoecken;
Men wandeld in een groot gevaar,
Haar Afgrond is, noch hier, noch daar,
In verre, afgelegen hoeken:
Maar waar wy ſyn, daar is zy ook,
Al ſiet ons Oog geen vuur of rook,
Zy is geen grof, maar geeſtlyk weſen;
Een Holle, of verholenheyt,
Oneyndig ewig, uytgebreydt,
Een diepte! waard, om voor te vreſen!
Soo groot als 't Licht des Hemels zy,
Dat eynd'loos is, ſoo groot is hy,
Maar ewig, in de Glans verholen:
Wie dit, voor onbegryp'lyk acht;
Die vraag; Waar is de Swarte Nacht?
Wy ſeggen; In den Dach, verſcholen.
Gelyk, in 't Woord te leſen is;
Het Licht, ſchyndt in de Duyſternis,
En blyft, van 't ſelve, onbegreepen:
Dat is de Glans, van 's Vaders Hart,

Daar 't Duyfter in verflonden wardt,
Hoe fcherp zyn Angel is gefleepen.
Daar is de Vorft van Sonde en quaadt,
Met alles wat het Goede haat,
Voor eynd'loos ewig, in gevangen;
En waar hy zyne fnelheyt wendt,
Hy naderd nergens aan een Endt,
Al maakt hy noch foo verre gangen.
O Ryk! ô feer vervaar'lyk Ryk!
En aller grouw'len plaats, en Wyk!
Daar foo veel helfche Ogen vuuren,
Uyt holle winckels, van 't Gefpuys,
By 't naar gefchuyfel, en geruys,
Der monftereufe Creatuuren!
O Morgenftar! waar fyt gy nuw,
Voor 't heylig licht foo bang en fchuw,
In fulck een diepen Nacht verfoncken!
Al nodigt gy ons ook daar heen,
't Gevalt ons niet, wy feggen neen,
't Is beeter, voor Godts Troon, geblonckeh.
Wy fchuylen voor dat ewig Swart,
In 't ewig Wit, van 's Vaders Hart,

Daa

Daar is men voor het onweer veylig;
Daar ſal men ewig vrolyk zyn,
En ſingen met den Serafyn,
Dat ſchone Liedt, van, Heylig, Heylig.

Heylig Antwoordt.

Ende in haar en ſal niet in komen iet dat ontreynigt, ende grouwelickheydt doet, ende leugen [ſpreekt]: maar die geſchreven zyn in het boeck des levens des Lams. Apoc. 21. vers 27.

Het

Het werck pryst de Meester.

Aanmerckt de Lelien, hoe zy wassen. Zy en arbeyden niet, noch en spinnen niet: en ick segge u, ook Salomon in alle sijne heerlickheyt en is niet bekleedt geweest als een van dese; sprack Jesus, de Wysheyt Godts. Luc. 12. vers 27.

Hy doet my nederleggen in grasige weyden.
Psalm. 23. vers 2.

Gras groene kleed, van soo veel duysend Spruytjes,
Als een vercierd Tapyt,
Soo schoon door mengt, met bloemmitjes en kruytjes,
Op 's Aartryks vloer, soo kunstig uytgespreydt,
Had ons Gemoedt maar Oren,
Wat sou men wond'ren horen,
Van hem, die 't al, soo wyslyk schickt, en vleydt!
Elck doet zyn best, om syn fontyn te loven,
En biet zyn uytdruck aan,
Maar, och, Helaas! zy preken voor de Doven!
Wie kan de Spraak, van haar Natuur verstaan?
Toen wy, in d'eerste Zielen,
Het Paradeys ontvielen,
Is ons, 't gehoor, van dese spraak, ontgaan.
Hoewel, die Godt, den wysen Meester vresen,
En lieven in 't Gemoedt,
Wordt dit gehoor, in seker graadt, genesen,
Dat zy verstaan des Scheppers goedt, en soet;
Op dat Hy word gepresen,
Als oorsaak aller wesen,

Als

Als and'ren 't flegs, vertreden met de voet.
Maar 't veel, en Al, dat haar gestalte seggen,
Wordt, van ons, niet bevat,
Om dat wy swaar, in 's lichaams grofheyt leggen,
Dat ons verdeckt, een kostelyken Schat,
Die sich, naa 't hene vaaren,
Den Geest sal openbaaren,
Na onse Hoop, die 't in 't Geloof besat.
O Paradeys! hoe heer'lyk moet gy bloeyen!
In 't Majesteytsche Licht,
Soo schoon verweckt, tot onophoud'lyk groeyen,
Door Sonneschyn, van Jesus aangesicht!
By 't blick'ren ende Bloosen,
Van Lelien en Roosen,
Dat alle schoon, van dese wereld, swicht.
Ach! vreugden daal, der uytgesloofde Zielen,
Die tegen Vlees, en Bloedt
En 's Duyvels Ryk, de overhandt behielen,
Om 's levens Kroon, en 't eyndelose Goedt;
Wat moet het vreugde baaren,
Die in uw weelde vaaren,
En over 't hooft, versincken, in uw Soet!
Bloemryke Beemd, van ieder schoon gepresen,
Wat soudt gy anders zyn?
Als een Figuur, van 't Paradeysche wesen?
Dat is uw grond, daar is het alles ryn:

Daar

Daar quaamt gy uyt te vooren,
Van Binnen uyt gebooren,
Uw wortel is, doorluchtig, eel, en fyn.
Al wat wy ſien, dat zyn geen vreemde dingen;
Den ſieneloosen Grondt,
Beeldt ſich hier uyt, met deſe tydelingen,
Soo als 't in Godt, zyn Wysheyt, Ewig ſtondt:
Dies ſal het ons naa deſen,
Niet min, maar meerder weſen,
Naa dat ons Eynd, de Geeſt van 't vlees ontbondt.
Dan hoeft de Ziel, niet naa 't Geheym te vragen,
Als alles bloot ſal ſtaan;
En 't Hemels licht, de wond'ren ſal bedagen;
Een Sonneſchyn, die nimmer ſal vergaan!
Ach dat wy 't overwegen!
Op dat het ward verkregen,
Want ſulck een Goedt, ſtaat ons byſonder aan.

Heylig Antwoordt.

D*ie ooren heeft, die hore wat de Geeſt tot de Gemeinte ſeght. Die overwindt, ick ſal hem geven te eeten van den boom des levens, die in het midden van het Paradys Godts is.* Aocp. 2. vers 7.

't Is al geen Goudt, wat'er blinckt.

Die na den vleesche zyn, bedencken dat des vleesches is; maar die na den Geest zyn, [bedencken] dat des Geestes is. Want het bedencken des vleesches is de doot: maar het bedencken des Geestes is het leven, en vrede. Rom. 8. 5, 6.

Vliet

Maar Vliet de begeerlickheden der jonckheyt.
2 Tim. 2. vers 22.

Daar wand'len twee Gesellen,
Door 's werels, levens landt,
Die, t'samen, handt, aan handt,
Gelyke jaaren tellen;
Van Outs, gelyk als Een geweest,
En hiet'er Vlees, en d'ander Geest.
Maar ach! wat sou het wesen!
Haar vrindtschap, die men siet,
Is 't rechte wesen niet;
Of 't lof'lyk word gepresen,
't Is mommery, bedrog, en schyn;
Wat souden zy, voor vrinden zyn!
Al zyn zy t'saam gebooren,
Noch is'er groot verscheel,
In 't een, of 't ander deel,
Daar zy, als Kind'ren hooren:
d'Een is een Burger deser tydt,
En d'ander van de Ewigheyt.
De Tydeling, vol lusten,
Leyd syn Geselschap voort,

Door Weeldens ruyme Poort,
En laat hem nimmer ruſten,
Maar wandelt voort, van dach, op dach,
Dat hy ſich niet bedencken mach.
Hy ſchynt hem ſeer te minnen,
De vriend'lykheyt is groot,
Waar op hy word genoodt,
Om hem in 't net te ſpinnen,
Zyn vrintſchap deckt een ſlangen liſt,
Och! of den waarden Geeſt dat wiſt!
Hy voerd hem langs zyn wegen,
Gepleyſterd, en bemooydt,
Met Roſen overſtrooydt,
Als was 't een grote ſegen;
Soo word een Os ter doot geleydt,
Op dat men hem tot ſpys bereydt.
Aan 't eynde deſer ſtraaten,
Daar woondt zyn oude vriendt,
Die hy vrywillig dient,
Om 't Goedt, met hem, te haaten;
Daar brengt hy zyn Geſelſchap by,
In 't naare Huys, van woeſterny.

Daar ſtort hy ſyn geſelle,
Terwyl, hy hem verlaat,
En tot zyn Moeder gaat,
In d'afgrond van der Hellen,
By alle Duyf'len, en Geſpuys,
Dat is een ſeer Elendig Huys!
Een Huys, met Nacht beſeeten,
Van woeſtheyt, ſonder Endt,
Vol gruwel, en elendt,
Van alles Goedts vergeeten!
Een Huys, te doncker, en te naar!
Och! of daar geen bewoonder waar!
Waak op, ô Geeſt'lyk leven,
In 't beſte van uw tydt,
Siet hoe men u verlydt,
Gy moet hem weder ſtreven;
Want die gy meend getrou te ſyn,
Bedriegt u, onder valſe ſchyn.
Verandert uwe treeden,
En ſeght; ô vlees! wel aan,
Nu moet het anders gaan;
Geſel van aartſe leden,

Wy waren lang genoeg u knecht ,
En nu , verandert ſich het Recht.
Dwingt hem , tot uw begeeren ;
Wil hy niet willig gaan ,
Soo ſleept hem achter aan ,
Met ſpart'len en verweeren ;
Maakt hy wat ſpels , het is geen noodt ,
De Saak is u , te overgroot.
De hoop vertrooſt u treuren :
Soo gy hem , met zyn vrindt ,
Kloekmoedig overwindt ,
Denckt , wat u ſal gebeuren ;
Gy ſult een Kindt des Hemels zyn ,
En lichten als de Sonneſchyn ,
Godt ſal uw Vader weſen ,
By wien gy ewig ſult ,
Met vreugde zyn vervuldt ,
Een vreugde , nooyt vol preſen ,
In 't vrind'lyk licht , der Majeſteyt ,
In weldoen , en ſachtmoedigheydt ;
Dat is een Huys van weelde ,
En vreugde , ſonder Endt ,

Op 't

Op 't vaste fondement,
Meer, als wy ons verbeeide;
Dat sal u immers beter syn,
Als 't Eyndt, van sulck een valsen schyn.

Heylig Antwoordt.

Want indien gy na den vlesche leeft, soo sult gy sterven: maar indien gy door den Geest de werckingen des liehaams doodt, soo sult gy leven. Rom. 8. vers 13.

Voor yuur en gloet, Is water goet.

Als een Lam wert by ter ſlachtinge geleyt, ende als een ſchaap dat ſtom is voor het aangeſichte ſijner ſcheerders, alſoo en dede hy ſijnen mondt niet op. Jeſa. 53. vers 7.

Maar

Maar iek ſegge u, dat gy den booſen niet en wederſtaat: Maar ſoo wie u op de rechter wange ſlaat, keert hem ook de andere toe. Matth. 5. vers 39.

Noch ſtaal, noch koper wil hier gelde,
Wat wapens eyſt dan deſen ſtrydt?
Ootmoedig en ſachtmoedigheyt,
Daar 't Lam, de helſe macht mee velde:
Toen 't ſich in zyn geſpalkten mond,
Met leytſaamheyt quam op te geven,
Daar 't heylig, vrind'lyk liefden leve,
Met Soet, het wrange ſuur verſlond.
Hy dacht dat Beetje te verſlinden,
Maar toen hy 't in zyn maag beſloot,
Was 't hem een gift en ſtarcke doodt,
En 't bond hem, dat Hy dacht te binden.
Soo neemt het Soet het Suur zyn macht,
Soo kan het Goedt het quaadt doen bucken,
De Liefde Toren onderdrucken,
Soo breekt den Dageraadt de Nacht.
Geëerde vorſt van ewige vrede,
En heldt van ſulck een groten ſlach,
Tot opgang van den ſaal'gen dach,
Soo koſt'lyk voor ons heen getreden,

Gy ſyt den koning van ons Hart,
Bewapend ons met uwe krachten !
Om 't vuur met water te verſachten
Op dat het quaadt vermeeſtert wardt.
Wanneer van buyten, of van binnen,
De Hel zyn kaken open doet,
Met ſtralen van een vierge gloedt,
Om in de Ziel te overwinnen,
Dat wy dan met het ſinckend ſacht,
Zyn opgehevenheyt ontmoeten,
Op dat ſich onder uwe voeten,
Als ſtof vernedert ſijne pracht,
Jaa ſoete Jeſus, hoogſte Heere,
Sachtmoedig lammitje, heylig kindt.
Dat alle ſtrengheyt overwindt,
Laat ons van u het ſtryden leeren.
Gy ſyt dat licht der vrind'lykheydt,
Soo goedt, en ſoet, een bron der vreugde,
En wortel van 't gewas der deugden,
Jaa 't Harte Godts, van Ewigheyt.
Door balſemd ons met uw genade,
Dan ſullen wy gewapend zyn
Voor aanloop van het hels fenyn,
En al 't belage van den quade.

Heylig Antwoordt.

Maar ick ſegge u, Hebt uwe vyanden lief, zegentſe die u vervloecken, doet wel den genen die u haten, ende bidt voor de gene die u gewelt doen, ende die u vervolgen. Op dat gy meugt kind'ren zyn uwes Vaders die in de hemelen is. Want hy doet ſijne ſonne opgaan over booſe en goede, en regendt over rechtveerdige ende onrechtveerdige. Matth. 5. 44, 45.

Een

Een alleen, En anders geen.

Al gave iemandt al het goedt van sijn huys voor dese liefde, men soude hem t'eenemaal verachten. Cant. 8. vers 7.

Vele

Vele wateren en souden dese liefde niet kunnen uytblusschen. Cant. 8. vers 7.

O groote Zee soo vreeſ'lyk in 't ontſtellen !
Die altyd hobd en tobd en woeld,
En tegen soo veel kuſten ſpoeld,
Soo breed en diep, wie kan uw drop'len tellen ?
Hoe ſtreckt gy uw gebied soo ver en wyd !
Wat hebt gy, woeſt en ongebonden,
Van oudts een ryke ſchat verſlonden,
Die in uw Maag soo diep verholen leydt.
Maar ſchoon hier by, het nat van al uw baren,
Niet ſlegs, allen tot ſoeten wyn,
Seer koſt'lyk ſou verandert zyn,
Maar ſelfs, dat al uw dropjes peerle waren;
En ider gruys, van al uw grondig ſand,
Berold van uw beroemde baren,
Noch verder als de ſchepe vaaren,
Een Eed'le ſteen, of ſchone Diamant;
Als mede, al de Bergen uwer kuſten,
Soo hoog, en breed, en ſwaar, en vaſt,
Wiens voeten gy beſpoeld, en waſt,
Van haren kruyn, tot daar zy onder ruſten !

Van

Van louter goud, een onwaardeerlyk goed;
Noch had ik liever, nevens smerte,
Het Eenig Peereltje, des herten,
Dat ick soo seer bemin in myn gemoed:
De liefde Godts, het schoonste aller dingen!
O aller fynste Perelyn!
Noch schoonder als de sonneschyn,
By uw waardy is alle ding geringe.
Myn Jesus, ach! gy syt de grootste schat;
Of imand, by geval van keuren,
De gansche wereld mocht gebeuren,
Noch was hy arm, by hem, die u besat.
Ach dat wy toch dien Perel niet verliesen,
En datse niemand ons ontraapt,
Getrouwe waaker die niet slaapt,
U is de macht en wacht, die wy verkiesen.
Wat sichtbaar is vergaat tot t'syner tyd,
Maar dit beminde en den minder,
De schone Perel en zyn vinder,
Die blyven t'saam, in alle Ewigheyt.

Heylig Antwoordt.

Wederom is het Coningryke der Hemelen gelyk een Coopman die schone peerlen soeckt: De welcke, hebbende een Peerel van groote waarde gevonden, ging hene en verkocht al wat hy hadde, en kocht deselve. Matth. 13. vers 45,46.

TOESANG.

TOON: Psalm. 6.

O Jesus goede Heere,
Leert ons den schat waarderen,
Die in den acker leyd,
Op dat hy word verkregen,
Daar 't al aan is gelegen,
Jaa die gy selver syt.

Wie wel begeert te varen,
Moet u in 't hart vergaren,
In plaats van aartse slyk.
Uw vastheyt is bestendig,
Het werels is elendig,
En maakt geen Zielen ryk.

Ryk zynse wiens gedachten,
U voor haar rykdom achten,
En houden voor haar goed:
Haar schat sal niet beswyken,
Als and're schatten wyken,
O perel van 't gemoed.

Ruſten is gemackelyk.

Tot een onverderflicke, en onbevleckl icke, en onverwelck licke Erffenis, die in de Hemelen bewaardt is voor u
1 Petri. 1. vers 4.

Lief

Lieflykheden zyn in uw reehterhand eeuwiglyk.
Psalm. 16. 11.

Als koude word verwarmt,
En hitte word verkoeld,
Soo is 't een lief'lyk wesen:
Als 't afgesloofde lyf,
De soete rust gevoeld
Dan is 't een lief genesen.
Als honger word versaad,
En droefheyt word verheugd,
Dat maakt een triumpfeeren:
Als 't goed het quaad verwind,
Dat is de bron van vreugd,
En 't lachgend Jubileeren.
Als 't licht de duysternis,
Verbergt in zyn geweld,
En opend alle dingen,
Dan word het siende oog,
Het wonder voor gesteld,
Om lof en danck te singen,
O uytgevloeyde kracht,
En wesen deser tyd,

Soo nodig t'overwegen,
  Om dat ghy een Figûur,
  Van 't ewig weſen zyt;
Men meet u toch ter degen.
  Bedenck eens trouwe ziel,
  Wat u gebeuren ſal,
In 't ewig ſalig leven;
  Als ghy het aarden vat,
  En 't aartſche jammer dal,
Ten laatſten hebt begeven!
  Uw levens wortel ſal,
  In 't eynd'loos, altyd Nieuw,
Een'ewig weldoen voelen;
  Als of 't begin der vreugd,
  En deugd, nooyt op en hieuw,
Van warmen en verkoelen:
  Van blytſchap, uyt verdriet,
  Verſadiging, en ruſt,
Tot luſt, en welbehagen,
  Van 't aangenaam des lichts,
  Wanneer zy 't duyſter bluſt,
In 't hartverheug'lyk dagen.
  Van alles daar het leed,
  Met lief gebalſemd word:

En dat ſal ewig blyven ;
Gelyk een ſchone bloem ;
Wiens opgang nooyt verdord ;
Wie kan dat heyl beſchryven ?
Maar ach ! wat ſal dat zyn ,
Tot God gekeerd gemoet ?
Wat is het voor een weſen ?
Dat haar met al dit geen ,
Van onophoudelyk ſoet ,
Geduurig ſal geneſen ?
Dat ſal God ſelver zyn :
Dat alle weelde ſwicht ;
Zyn eygen Hert en leven ;
Van alle kracht des heyls ,
In 't vrind'lyk liefden licht ,
Een eynd'loos ewig geven.
Vloeyd toe met u gemoed ,
Al die op aarden zyt ,
Tot deſe Ziels genade ,
Op dat ghy uwe Ziel
In alle eeuwigheyd ,
Gelukkig meugd verſaden.
Gelukig is de Menſch ,
Tot ſulck een heyl genood :

Ach dat zy 't al bedachten !
En 't werels , flecht , en kleyn ,
Om 't Hemelſch ſchoon , en groot ,
Verſmaden , en verachten !
Wat is 't, al watter is ,
Dat met de tyd vergaadt ,
Voor 't ewig Zielen leven ?
Maar wat oneyndig blyft ,
En in zyn weſen ſtaat ,
Dat kan vernoeging geven.
Wel aan al die het hoord ,
Verkieſt het beſte deel ,
En laat het minder vaaren ;
Het ganſche Hemelryk ,
En Godt , is machtig veel ,
Jaa alles , en geheel ,
Och laat ons dat vergâaren.

Heylig Antwoordt.

Ende Godt ſal alle tranen van hare Ogen afwiſſchen; ende d Doot en ſal niet meer zyn : noch rouwe, noch gekryt, noc moeyte en ſal meer zyn : want de eerſte dingen zyn wech g gaan. Apoc. 21, vers. 4.

TOE-SANG.

Toon: *Sulamite.*

Jesus, Jesus! Jesus, Jesus!
Ach laat ons toch, die schoonste Naam herhalen
Al schynt het buyten palen,
Wat souden wy, om iemand, daar na geven?
Want Jesus is ons leven!
Den liefden Oly, tot heling en versachten,
En den Balsem, en den balsem, en den balsem
der krachten.

2.

Jaa beminde der Ziele!
Wy hebben hoop, om eens, eerlang, na desen,
Uw lof en prys te wesen,
Met hoger tong ontstoken door u krachten,
Bereykt met geen gedachten,
Om u te heffen met hemelse gesangen,
Ewig, ewig, ewig ewig, ewig ewig
is lange.

3

Laat ons eeten en drincken,
Van Jesus Naam, dien allergrootsten segen,
Als Pel'groms onderwegen,
Tot wy, eerlang, uyt dese wereld scheyden,
In 't leven sonder tyden,
Om in Godts Harte, voor eyndeloos te wonen,
Jesus, Jesus, Jesus, Jesus, Jesus Christus
myn schone.

Daar schuyldt een Slang in 't gras.

REddet my, Here, van myne vyanden by u schuyle ick. Psalm. 143. 9,

Ende ick sal vyantschap setten tusschen u, ende tusschen dese vrouwe. Genes. 3. 15.

Neen krüyper, die in 't gras verscholen,
De bloeme plucker seer vervaard,
Als ghy u schichtig openbaard,
Van daar ghy bochtig laagt verholen:
Ghy seyt het mooye diertje niet,
Al komt ghy voor de oogen sleepen,
Met sulcken bonten rug vol strepen,
Och neen, men siet u liever niet.
Maar syt ghy waardig om te schuwen,
En maakt ons, uw naabyheyt, bang,
Wy vinden noch een nader Slang,
Veel nodiger om voor te gruwen;
Hy is het pit van uwen dop,
Die door de eerste lust onstooken,
In onsen boesem leyd gedooken,
Die heft zyn hooft soo dickmaals op!
Dat doet ons naa Godts herte vluchten;
Om van het quaade vry te syn,
Verbaast voor dood'lyk hels fenyn,
En om den slange treder suchten.

Ach Jesus allerliefste heer!
Onse arme Ziel, tot heyl geboren,
Om 't werck des duyvels te verstoren,
Vertreed hem daag'lix, drukt hem neer.
Weest ghy den koning in ons herte,
Op dat uw liefde en vrind'lykheyd,
Dien wrevel worm ter neder leyd,
O balsem Oly onser smerte!
Tot dat wy naa het veelmaal, ach!
Naa suchten, vluchten, vresen, schromen,
Het sondig slangen hol ontkomen,
Verrysen in een schoonder dach,
Om Hemelsch bloemitjes te pluyken,
In 't heylig salig vaderland,
Met alle Cierlykheyd beplant,
Om schoon te bloeyen en te ruyken;
Daar sal het vry, en veylig syn,
Geen slang van buyten noch van binnen,
Dat is een Beemde om te minnen,
Een Gaarde, sonder quaad fenyn.
Ach goede Jesus, myn beminde
Dat uw genade ons geleyd,
Door 't wilde woud van dese tyd,
Tot wy uw eens volkome vinden,

In 't ruyme veld der ewigheyd,
Daar alle vromen ſich vermeyden,
In onbedenck'lyk hoog verbleyden,
Soo hoog en diep, ſoo breed en wyd.
Ach Jeſus lief myn overſchone,
Wat is het goed by u te wonen.

Heylig Antwoordt.

E*nde tuſſchen uwen zade, ende tuſſchen haren zade: dat ſelve ſal u den kop vermorſelen, ende gy ſult het de verſenen vermorſelen.* Geneſis. 3. 15

Ooſt, weſt, t' Huys beſt.

Maakt my bekent den wegh dien ick te gaan hebbe, want ik heffe myne Ziele tot u op. Pſalm 143. 8. *Leerd my uw welbehaagen doen, want ghy ſyt myn God: uw goede Geeſt geleyde my in een effen land.* vers. 10.

Ick

Ick seyde, Gy syt myn toevlucht, myn deel in het land der levendigen. Psalm. 142. 6.

Soo meenigen stap, soo meenigen treetje nader
Aan dood en ewigheyd,
En ook met een, aan Vaderland en Vader,
Soo anders 't Hart in God begraven leyd.
O Pelgroms weg, wat heugen u al suchten!
Van haar, die u begaan,
En uyt de Stat van ydelheyt ontvluchten,
Maar evenwel, ghy syt de rechte Baan.
Wel sulcke, die haar voeten op u setten,
En met een wacker Oog,
Op 't heylig spoor van uw betreders letten,
Onaangesien hoedanig laag of hoog.
En die den weg van ydelheyd betreden,
Komt ook haar Eynd te moedt,
Schoon dat men slaapt, en stapt met wyde schreden,
Tot sich het Graf ten laatsten open doet.
Dit loopt gelyk ten uytgang en ten ende,
Maar 't onderscheyd is groot,
Een saal'ge hoop, of schricken voor elende,
Dat maald voor 't hart een goede of quade dood.

Wy treden voort, met hopen en verlangen,
Elck dachjen iſſer een;
De Tyd is ſnel en gaat geſtage gangen,
Tot deſer ûur is alles voort en heen.
Hoe menigmaal ſach 't woud zyn groene bomen,
Beſtorven als een dood,
Hoe menigmaal was 't wederom, als dromen,
Als 't groene blad in 't voege voorjaar ſproot.
Hoe menigmaal ging 't moede leve leggen,
Gedooken in de nacht,
Hoe menigmaal quam 't goede morge ſeggen,
Hoe menigmaal is dit en dat volbracht!
't Is alles heen; Maar 't God begerend ſuchten,
Geſaayd in goede aard,
Beloofd een ſchat van Eyndeloose vrûchten,
Die Jeſus vind heeft overwel vergaard.
Wat was het al, en al van 't ſichtbaar leven,
Soo 't innerlyk gemoed,
Sich niet met vlyt tot hoger had verheven,
En ſtaag gedoeld op God het hoogſte goed.
Laat alles gaan; ſoo wy de deugd beminnen,
Dat ſal geen ſchaduw ſyn,
Als 't and're Eynd, ſal dit eerſt recht beginnen,
Haar grond is vaſt, het werels is maar ſchyn.

O ſoete

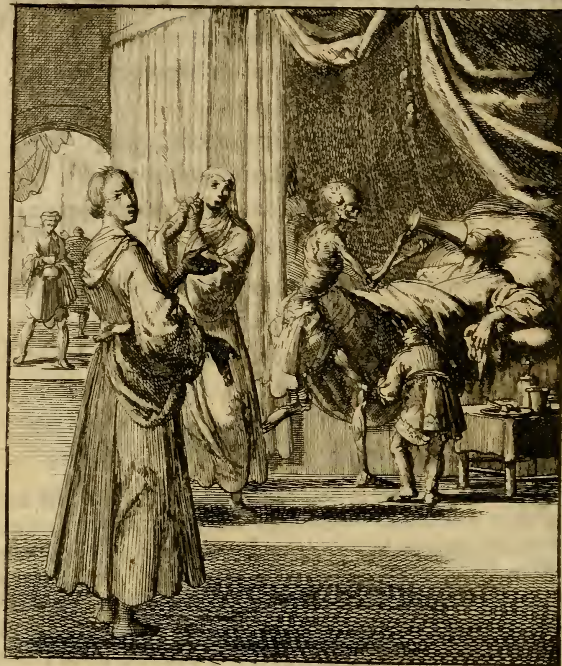
O ſoete ruſt, hoe daagd ghy in het ooſten,
Van ons geloof en Hoop,
Dat kan ons langs de Pel'groms wech vertrooſten,
Terwyl wy gaan door 's werels levens loop.
Gelnckig hy die 't Hemelſch heeft begrepen,
En niet in 't aartſche ſlaaft,
De tyd ſal hem zyn welvaart niet ontſlepen,
Die al zyn ſchat in 't Herte Godts begraaft.
Treed dan maar aan, treed aan ô Pelgroms voeten,
Of ons de tyd ontgaat,
De ewigheyt ſal ons, erlang, ontmoeten,
En al het leed verſachten en verſoeten,
In 't vaderland, bevreyd voor alle quaad,

Heylig Antwoordt.

D*eſe alle zyn in het gelove geſtorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben deſelve van verre geſien, ende gelooft, ende ombelſt, ende hebben beleden dat zy Gaſten ende Vremdelingen op der aarden waren. Want die ſulke dingen ſeggen, betonen klaarlick dat ſy een* Vaderlant *ſoecken. Ende indien ſy dies [Vaderlandts] gedacht hadden van welcke ſy uyt gegaan waren, ſy ſouden tydt gehadt hebben om weder te keeren: Maar nu zyn ſy begerig na een beter, dat is, na het Hemelſche.* Hebreen. 11. 13, 14, 15, 16.

Het

Het eynde draagt de last.

Gby en kundt den drinckbeker des Heeren niet drincken ende den drinckbeker der Duyvelen 1 Corin. 10. 21.

De Here is het Deel myner erve, ende myns bekers.
Psalm. 16. 5.

O Weelden kroes die my vermaakten,
En 's vleschelyken levens mond,
Van boven af, soo lecker smaackten,
Wat syt gy bitter op den grond!
Het soet des voorsmaaks is verdwenen,
En 't naa bedencken is een gal,
Wat lief'lyk was is weg, en hene,
En ach! wat of 't nog worden sal?
Soo sucht het eynd, van 't werels leven;
O Broeders laat dien Beker staan;
Al is zy vol van soet gegeeven,
En tast des Heren beeker aan:
Drinckt met geloof en stadig Hoopen,
Van Godts genade en liefde wyn,
Door Jesus Christus uyt geloopen,
Het grondsop, sal den Hemel zyn:
Een ewig leven voller weelden,
Een wonen in Godts heylig hart,
Wie kan het goed en soet verbeelden,
Daar in de Ziel gedompeld ward?

Vat aan den Beker van genade ,
Soo boorde vol tot aan de rand ,
Wie 't luſt die mach zyn Ziel verſaden ,
Godt bietſe , met een mildehand.
O wyn des levens , voller krachten ,
Wat ſynſe wys en welbedacht ,
Die 's werels wyn om u verachten ,
En nemen 't groote heyl in acht.
Ach ware Wynſtock , ewig leven !
Set ons uw ſappig voetſel by ,
Op dat de ranckjes vruchte geven ,
En 't ſcherpe Snoey-mes gaa voorby.
Hoog goede Jeſus , Ziels beminde ,
Als ghy op aarden hebt gewoond ,
Hoe liet ſich uwe goedheydt vinden ,
Hoe heeft ſich uwe trou betoond !
Al wie maar riep , en liep , en trachten
Naa heelſaam heyl voor zyne quaal ,
Die wierd geneſen door uw krachten ,
Uw goedheyd ſalfdent altemaal:
Gaat heen in vrede , Weeſt geneſen ,
Hebt goede moet , miſdoet niet meer ,
Soo ghy gelooft , ſoo ſal het weſen ,
Staat op , Word ſiende , of reyn van ſeer ;

Soo was de balſem vloed der woorden,
  Uyt uw gebinnedeyde mond,
Tot heyl der Zielen dieſe hoorden,
  Aan 't lichaam, door uw kracht, geſond.
O Goede Jeſus Ziels beminde,
  Al ſyt gy nu niet meer op Aard,
Gelyk een menſchen kind te vinden,
  Soo als gy eens voor deſen waard,
Gy hebt ons echter niet begeven,
  Wy ſyn geen Weeſen ſonder U?
Maar in den Cirkel van ons leven,
  Woond gy met u genade nu,
Dies loopen wy met ons begeeren,
  Uw groote goedheyt achter naa,
En roepen: Jeſus, goede Heere,
  Geneeſt ons, helpt ons van den quaa.
Loopt toe belaſten en beladen,
  Den grooten Meeſter is noch hier,
Tot onderwerping van het quade,
  En lucht voor 't vonckend levens vier.

Heylig Antwoordt.

M*yn Bloedt is waarlick dranck.* Joan. 6. vers 55.

Noch ver, noch wyt, Maar daar gy zyt.

Jesus seyde tot haar, vrouwe, gelooft my, de ure komt, wanneer dat gy lieden noch op desen Berg, noch te Jerusalem, den Vader en sult aanbidden. Joan. 4. vers 21. *Want waar twee of drie vergadert zyn in mynen Name daar ben ick in't midden van haar.* Matth. 18. vers 20.

De Heere is na by allen die hem aanroepen: allen die hem aanroepen in der waarheyt.
Psalm. 145. vers 18.

Waar woond myn God, myn lief, myn overschone?
Sou 't hier niet zyn, Waar soud hy anders wonen?
O Middelpunt, der eynd'loose Ewigheyt,
Die 't Middelpunt myns levens cirkel syt!
Als ick u sal in myn gemoed betrachten,
En maak een Kruys, met spelende gedachten,
Dat ick een streek, van hondert duysent jaar,
Of rechts, of lingts, of op, of neder vaar;
En staa daar stil; met uytgestreckte sinnen,
Of wy aan 't perck een nadering gewinnen,
En dichter syn, aan 's eyndens ommestreep,
Als daar ik eerst den wil ten voortgang greep,
Soo vind ick niets; en schoon de sinnen weyden,
Recht Cirkel rond, rontsom, aan alle zyden,
Soo vind ick my van 't eynd der Ewigheyd,
Aan alle kant net even ver en wyd;
In 't Middelpunt der Eyndeloose Groote,
Van 't Ewig al, in geen besluyt beslooten:
Hier is de Plaats, dat verheyts Beeld verdwyn,
Sou Onsen God, niet in het midden zyn?

En 't Middelpunt ſtaat vaſt in alle wyken,
Waar dat wy ſyn, of ooyt gedachten reyken.
Gelyk de Schrift der Heyl'ge ſpiegel toond,
Dat Godt ſoo laag, als in de hoogte woond,
Soo hier, als daar, ſoo naa, als in de verte,
In 't Hemelryk en in verbroke Herten.
Al vullend AL, daar over zyn wy blydt,
Dat gy een God van onverdeeldheyt ſyt,
On omgevat, door ſinnen of gedachten,
Maar over al, de Welbron aller Krachten,
En uyt de Kracht, de Bloem, van 't ewig Schoon;
Van Ewigheyt den Vader en den Soon.
Wy trachten ons dan dicht aan u te houden,
Op dat wy ſyn gelyk als twee getroude,
En 't levens vuur der Zielen word gepaard,
Met koele dauw uyt Jeſus Hert gebaard,
O ſchoonſte lief, die ons ſoo vrind'lyk noode,
En deſe trou ſoo mild hebd aangeboden,
Ten koſten, van uw over heylig bloed,
Bereyt voor u het huys van ons gemoed,

Heylig Antwoordt.

Jesus antwoordde ende seyde tot hem, soo iemandt My lief heeft, die sal myn woordt bewaren: ende Myn Vader sal hemlief hebben, ende wy sullen tot hem komen, ende sullen woninge by hem maken. Joan. 14. vers 23.

TOESANG.

TOON: Psalm. 8.

Ach neen! ach neen! alwetend God en Heere,
Uw Majesteyt is niet soo wyd en veere,
En of de Mensch een worm op aarde zy,
Noch woond gy hem gelyk een Vader by.

Hy hoeft zyn stem niet krachtig te verluyden,
Om u zyn sin en mening te beduyden,
O Ewig AL, *dat alles hoord en siet,*
Wat naa of veer, of stil of luyd geschiet.

Dies syt gy ons een allergoetste Vader,
Is imand naa, gy syt ons noch al nader,
Soo leerd ons dan steets wand'len in het licht,
Als Kind'ren voor haar 's Vaders aangesicht.

Anders om.

E*en yder boom die geen goede vrucht voort en brengt, wort uytgehouwen, en in't vuur geworpen.* Matth. 7, vers 19.

Aan

Aan haar vruchten sult gyse kennen.
Matth. 7. vers 16.

'T Is onordent'lyk uyt zyn standt,
Wat onder wesen most, is boven;
De wyse Meester van de Hooven,
Heeft desen boom soo niet geplant.
Wat sal men hier nu toe gebieden?
Het was in zyn geschicktheyt goed,
Maar 't staat niet soo het wesen moed,
Daar moedt een onderst' op geschieden.
Dat speeld op u ô Zielen boom!
Hoe kundt gy soo de meester hagen?
En voor hem goede vruchten dragen,
Dit is een standt van schrick en schroom;
En onbevallig voor de Oogen.
O Mensch bedenckt u wel, en siet:
Seyt gy 't verkeerde boompje niet?
Wat doet het onderst' naar om hoge?
Ach dat de Son der wysheydt klaardt!
Wat doen uw. sinnen en gedachten,
En and're Eed'le Ziele krachten,
Gedompeldt in de swarte aardt?

En d'eydelheydt van 't aartſche leven,
Van veelderley verkeerde luſt,
Onnodig werck en valſe ruſt,
Gelyk een kroon, om hoog verheven?
Hoe moed dat voor de meeſter ſtaan!
En voor het oog van alle wyſen,
Die ſulcken monſter ſtandt mispryſen,
En ſien 't voor ongeſchicktheyt aan.
O boompje ſtaakt uw tegen kanten;
Het is nog in den goeden tydt,
Terwyl gy in uw waſdom ſydt,
Op dat de Meeſter u verplante.
De deelen die in d'aarde zyn,
Die moeten na den Hemel keeren,
Op dat zy 't vruchte drage leeren,
Gebalſemd door de Sonneſchyn,
Op dat de Meeſter daar van eete,
En u genadiglyk beſchoudt;
En voorts beregend en bedoudt,
In zyn behagen onvergeeten:
Dan krygt gy een hoogwaarde prys,
Soo groen en ſchoon aan alle kanten,
Den Hovenier ſal u verplanten,
Van hier in 't ſalig Paradeys:

Daar ſult gy onophoudlyk groeyen,
En weſen, als een ſchone boom,
Geplant aan eenen waterſtroom,
En ewig jong en jeugdig bloeyen;
Godts Aanſicht ſal uw Sonne ſyn,
Zyn watergeeſt, uw douw en regen,
Benevens alle heyl en ſegen,
Van hemelſch goed en heylig Reyn.
Gy ſult een ſchat van vruchte baaren,
Den Meeſter van het Ewig hof,
Tot roem, en prys, en eer en lof,
En vreugdt van alle hemel ſcharen.

Heylig Antwoordt.

D*e menſche en ſal niet beveſtigt worden door godtloosheyt: maar de wortel der rechtveerdigen en ſal niet beweegt worden.* Prov. 12. vers 3. *Maar de wortel der rechtveerdigen ſal uytgeven.* Vers 12.

't Is gevaarlick.

Die ons uyt ſoo grooten doodt verloſt heeft, ende [*noch*] *verloſt: op welcke wy hopen, dat hy* [*ons*] *oock noch verloſſen ſal.* 2 Corinth. 1. vers 10.

Ook doe wy doot waren door de misdaden, heeft [*ons*] *levendig gemaakt met Christo: (uyt genade zyt gy salig geworden.)* Eph. 2. vers 5.

Ick wandelde op der Hellen mondt,
Gelyk de blinde, sonder schricken,
Terwyl zyn kaaken open stondt,
Om 't stortend leven in te slicken.
De domme diermensch ging gerust,
De geest vermaakten sich met droomen,
Soo vast in slaap van Eyd'le lust;
O nare standt, om voor te schroomen!
Soo reydt, en Rayser, wyl hy slaapt,
Op 't Dier, langs steyle, smalle wegen,
Daar onder hem een afgrond gaapt,
Soo diep van 't hooge padt geleegen.
Hooglieve Godt, oneyndig goedt,
Wat siet gy met lanckmoedige oogen!
Hoe hebt gy desen val behoedt,
En my soo trou te rug getoogen!
Ick vang, en hang u om den hals,
Gy seydt myn Vader en myn Moeder!
Jaa, Godt, myn lief! Gy seyt van als:
Myn Schepper, koper, en behoeder.

Ach leyd my vorder by uw handt,
En brengt ons daar wy gare waaren,
Door 't wilde, woeste, vreemde landt,
Soo vol van prykel en gevaaren,
O trouwe vader van de Ziel,
Soo ryk en mild, in 't heyl beweysen,
Die 't sinckend leven boven hiel,
Hoe willen wy u ewig prysen!
Met alle broeders, die uw lof,
Soo ryk'lyk, uyt haar boesem halen,
Oneyndig op gevuld, met stof,
Gebonden aan geen maat noch paalen.
O t'huys, daar onse vader woondt,
Hoe hoopen wy in u te rusten!
Daar Jesus al zyn rykdom toondt:
Weg eydelheyd, van aartse lusten.

Heylig Antwoordt.

Want gy waart als dwalende schapen: maar gy zyt nu bekeert tot den Herder ende Opsiender uwer Zielen. 1 Petr. 2. vers 25.

TOEZANG.

O wonder kracht van 't Noorden,
Die 't naaltje naar u haaldt,
Op dat men niet verdwaaldt,
Daar 't Schip niet t'huys en hoorden,
Gy ſyt een ſpiegel voor ons Hart,
Dat ſoo van Godt getrocken wardt.

2.

Hoe worter uyt gekeeken!
Naar u, ô ewig Goedt!
Gy hebt aan ons gemoedt,
Met uwe kracht geſtreken,
Soo dat het ſich geduurig ſtreckt,
Naa 't hemels Noorden, dat ſoo treckt.

Hede Groot, Morgen doodt.

H*y komt voort, als een bloeme, ende wordt afgesneden: Hy vlucht hy, als een schaduwe, ende en bestaat niet.* Job, 14, vers 2.

Alle

Alle vlees is Gras. Jeſaia. 40. vers 6.

Schoon groene grasjes die ick ſchouw,
Al ſyn uw hoofjes overgooten,
Met balſem van een morgen douw,
Soo mild en reyk'lyk opgeſchooten;
In 't friſte van uw ſchone tydt;
Wat macht uw groenen opgang baaten?
Wanneer de ſcherpe Seyſen ſnydt,
Moet gy uw jonge leve laaten.
Daar valt gy neder met een ſlach;
En al uw cierſel gaát te gronde:
Het geen men 's morgens weelig ſach,
Werd 's avonds gans verſlenſt gevonden.
Soo ſtapt de Dood door 's werels veld,
Soo hier, als daar, langs alle wegen,
Om, met een arm van groot geweld,
Het Gras der menſcheyt, af te veegen.
En eer een korte Eeuw verſchoot,
Heeft hy, het ganſe veld der aarde,
Van al zyn groene gras, ontbloot,
Dat ſich in 't leven openbaarde.

En

En offer hier en daar, verſpreyt,
Een cierlyk bloempje ſtaat te pryken;
Al is 't een konings majeſteyt,
Hy weet van myden, noch van wyken.
Beſpiegeldt u ô vlees en bloedt,
Van jonge jeugt en friſſe krachten,
Siet wat de ſcherpe Seyſen doet,
En neemt het in een wys betrachten.
Wat helpt het al, wat weelden hiet?
Al was 't de ſchoonſte ſtandt van alle,
De felle mayer acht'et niet,
Maar doet het haaſt, tot hooy, vervallen.
Ach word toch wys en wel geſindt,
Dewyl men 't daaglikx ſiet voor oogen,
Dat al wat leeft, zyn eynde vindt,
En voor het ſuymes word geboogen.
Wat raadt? Een koſtelyken raadt:
Gy draagt, in uwen borſt verhoolen,
Een groot juweel, een Ewig Saadt,
Dat vruchtbaar weſen, is bevoolen;
Laat dat, uyt Godts barmhartigheyt,
Een hemelſch water aan ſich trecken,
Op dat het, noch in deſen tydt,
Een ander ſpruyte komt verwecken,

Dat Godt in 't Paradeys behaagdt,
En zyne liefde kan vermaaken,
Of dan de felle mayer vaagdt,
Soo kan hy dese spruyt niet raaken.
Dat is te schoon, en over mooy,
Van al wat schoon is, uytgenomen,
Soo word men tot geen droevig hooy,
Om in een quade schuur te komen.
Schoon groene grasjes sterckt u jeugdt,
Uyt Godt Zyn liefde, en genade,
Met sap en kracht van waare deugdt,
Soo sal den Mayer u niet schade.

Heylig Antwoordt.

H*et Gras verdort, de bloeme valt af, als de Geest des Heeren daar in blaast: voorwaar het volck is gras.* Jesa. 40. vers 7. *Het gras verdort, de bloeme valt af: maar het Woordt onses Godts bestaat in der ewigheyt.* Vers 8.

De quaa, Is naa.

Ende *sy [sullen] des Menschen vyanden [worden] die sijne huysgenooten [zyn].* Matth. 10. vers 36.

Ver-

Verlost ons van den boose. Matth. 6, vers 13.

Ach Bruydegom van myn Gemoedt!
Tot u verhef ick myne suchten,
En kom in uwen boesem vluchten,
Dat uw genade my behoed!
Zy wonen binnen myne muuren,
Als hartgenooten van myn Huys,
Die my verschaffen stryd en Kruys,
En op my loeren, alle uuren!
Wie syn dan dese, waarde Geest?
Die in den schyn van huysvrindinnen,
Soo veel verwarde draden spinnen,
Dat gy voor haar geselschap vreest?
't Zyn spruyten van myn levens krachten;
Myn Hart, en Ziel soo naa verwant,
Door een aloude starcke bandt,
Myn eyge Sinnen en Gedachten.
Zy brengen my veel onrust aan;
En of ick haar gebie, te swygen,
Om soete stilte en rust te krygen,
Sy laten 't soo niet lange staan.

Dies moet ick my gestadig weeren,
En setten haren opstandt neer,
Al reys, op reys, en keer; op keer,
Dies sucht ick veel, tot u, ô Heere!
Gy syt myn Heyland, en myn Heldt;
Op wien myn Hart sich moet betrouwen,
Dies hoop ick my aan u te houwen,
Verdrucktse, met uw groot geweldt:
Vertreetse onder uwe voeten,
Als stof; ô aller goetste Heer,
Lecht gy de macht der boosheyt neer,
Wat sou voor u niet buyge moeten!
Ach dat myn Huys eens was bereydt,
En uytgeruymt, van alle saaken,
Die uwe woning onreyn maaken,
Door veelderleye Eygenheydt!
O waarde Gast, daar wy om suchten,
Op dat uw wil, daar Koning waar;
Ach Jesus! doetse voor en naar,
Als kaf, verstuyven en vervluchten.

Hey-

Heylig Antwoordt.

De *Heere ſal uwen uytgang ende uwen ingang bewaren, van nu aan tot in der ewigheyt.* Pſalm. 121, vers 8.

Het Licht is lief'lick.

L*aat ons als in den dag, eerlick wandelen.* Rom. 13.
vers 13.

In het ſelve was het leven, ende het leven was het licht der menſchen. Joan. 1. vers 4.

Wat was de Wereld ſonder Son!
Gelykſe was, eer 't Licht begon,
Elendig, duyſter, ſonder leven;
Soo was de Ziel ook ſonder Uw;
Maar wrang, *en* wreet, en Hart, en Ruw,
Uw Goedtheyd moet het alles geven.
Doordringt ons dan ô ewig Goedt!
Met uw genade en liefde gloedt,
Op dat wy uw geſicht behagen,
En een verheug'lyk weſen ſyn,
Doorſchenen met uw Sonneſchyn,
Om uwen lof in ons te draagen.
Gelooft zy Godt in ewigheyt,
Die ons tot Schepſels heeft bereydt;
Om voor zyn aangeſicht te ſpeelen,
Voor wien hy al zyn heyl ontſluyt;
En giet zyn heylig Harte uyt,
Om al zyn Rykdom mee te delen.

Heylig Antwoordt.

[Dit] *was het waarachtige Licht 't welck verlicht een iegelick mensche komende in de Wereldt.* Joan. 1. 9.

TOESANG.

Elck adem tochjen, isser een,
Van Godt zyn liefde Gaven,
Daar wy ons Hart mee laven,
En gaan gesegend heen.
Ach! dat wy 't al bedachten,
Wat ons de Vader doet,
Soo vrind'lyk en soo goedt,
Wat hoorden wy 't te achten!

De sucht van onse levens Geest,
Most altyt in hem sweeven,
En ademen en leven,
Gelyk wy syn geweest,
In al ons doen en laaten;
Dat wy, ons leven lang,
In op, en nedergang,
Nooyt Ademtocht vergaaten.

Jaa ware oorspronck van ons zyn,
En open lucht, des levens,
Vol lievens, en vol gevens,
En saligheyts fontyn,
Gy Koning aller eere,
Laat uw genadens vloedt,
Ons opgeweckt gemoedt,
Dat adem halen leere.

Siet alles aan, 't Sal eens vergaan.

Want wy weten, dat soo ons aartsche huys deses taberna-kels gebroken wort, wy een gebouw van Godt hebben, een huys niet met handen gemaakt, [maar] ewig, in de Hemelen. 2 Cor. 5. vers 1.

De hemel en de aarde sullen voorby gaan, maar Myne Woorden en sullen geensins voorby gaan.
Matth. 24. vers 35.

O Wonderwerck, van dese Tydt!
Soo hoog, soo diep, soo breedt en wydt,
Soo vol, van wonderbaare dingen!
Wat spreekt ghy met een groot geluydt,
De wonderbaare schepper uyt,
Uyt wiens Fontyn gy quaamt ontspringen.
Gy hangt van zyne wysheyt of,
En syt een Bloempjen, uyt zyn hof,
Een dropjen, uyt zyn Zee gedroopen;
Een stofje, van zyn ewig AL,
Dat nooyt een schepsel meeten sal,
Hoe hoog, en diep, zyn Sinne loopen.
Wat was 't een wonder, toen ghy quaamt,
En 't wonderlyk beginsel naamt:
Maar, ach! wat sal 't een wonder wesen!
Als gy uw tydt hebt uyt gestaan,
En eynd'ling weder sult vergaan,
En worden, als gy waart, voor desen!
O Son! ô koninglyke Son!
Die met den vierden Kring begon,

Wat

Wat telden gy al veele dagen :
Sint, gy, het ſichtbaar Al beſcheen,
Door ſulck een Rey, van Ewen heen,
Die ſoo veel groote Wond're ſaagen !
O Maan! ô wiſſelbaare Maan !
Wat naamt ghy dickmaals af en aan,
Geduurende van ſoo veel nachten,
Sint u, de Wysheyt, wyſ'lyk riep,
En nevens ſoo veel Starren ſchiep,
Een Spiegel van des Scheppers krachten :
Eens ſal uw laatſte uurtje ſyn ;
O Sonneglans, en Maane ſchyn,
Eens, ſal uw uytgang, zyn gebooren :
De laatſte nacht, en laatſte Dach,
Die ooyt een Creatuur beſach,
Dan komt gy nimmer weer te vooren.
Maar ick ſal blyven in myn ſtandt,
Als 't al veranderdt en verbrandt,
In 't ſtrenge tooren vuur ontſtooken ;
Wanneer de Meeſter, 't quaade, en 't beſt,
Te ſamen ſteldt, op Zynen Teſt,
Om 't vuyle weſen af te rooken.
Ick ſal niet eynden met de Tydt,
Maar blyven in der Ewigheyt ;

En of de Son, en Maan verdwynen,
Noch ſal ick niet in 't duyſter zyn,
Want Jeſus, is myn Sonneſchyn,
Die my, voor ewig, ſal beſchynen.
Soo ſpreekt de Ziel, in hare Hoop,
Voor weſentlyk Geloof te koop;
En 't ſal haar ook ſoo ſchoon gebeuren:
Soo zy haar Heyland niet verlaat,
Maar tot den eynde by hem ſtaat,
Geen roover ſal haar dat ontſcheuren.
Maar ſoo zy niet, met haar gemoedt,
Omhelſt, de hals van 't Ewig goedt,
Soo blyft zy wel, in 't eynd'loos leeven,
Als 't al verandert, en vergaat,
Maar ſulck een blyven is haar quaat,
En 't wordt een naare naam gegeven.

Heylig Antwoordt.

W*ant ſiet, dien dach komt brandende als een oven: Dan ſullen alle hoogmoedige, ende al wie godtloosheyt doet, een ſtoppel ſyn, ende de toekomſtige dach ſalſe in vlamme ſetten, ſeydt de Heere der Heyrſcharen, die hen noch wortel, noch tack laten en ſal. U lieden daar en tegen, die mynen Name vreeſt, ſal de Sonne der gerechtigheyt opgaan.* Malach. 4. vers 1,2.

Hoe naar is 't duyster!

Het licht der rechtveerdigen sal sich verblyden: maar de lampe der godtloosen sal uytgeblust worden. Prov. 13. vers 9.

Laat

Laat ons dan afleggen de wercken der duyster-nisse, en aan doen de wapenen des lichts.
Rom. 13. vers 12.

Nu wordt het duyster openbaar,
Dat flus in 't licht verholen waar;
Zy komt van 't Noorden, noch van 't Suyden;
Maar haar verborgentheyt die blykt,
Om dat het licht der Sonne wykt,
Wat mach dat wonder toch beduyden?
O Ewige Ziel! die uw gesicht,
Ontleent van 't tyd'lyk Sonnelicht,
En leeft in werelse vermaaken,
Van allerhande eydelheydt,
En valse lust van desen tydt,
Bestaande in veelderleye saaken;
Als eyndeling den Avond naakt,
En van den Dach een eynde maakt,
Door 't luyken van des levens Oogen;
Dan wordt u's werels schone dach,
Met al het soet dat in haar lach,
Als afgesneeden en onttoogen.
Het licht dat al uw leven scheen,
Tot uw verquicking, gaat dan heen,

En

En haaldt ſyn lichte ſtralen onder,
Wat blyft'er dan ? Een naare nacht;
Die 't los gemoedt ſoo weynig acht,
En dat is ook een droevig wonder.
Maar ſoo ghy hier, terwyl gy leeft,
Uw geeſt in 't licht des levens geeft,
Dat aanneemt, voor uw Ziels beminde,
En uw gemoedt ſich niet vernoegt,
Aan 't geen de wereld geeft, en voegt,
Noch door zyn glans niet laat verblinden;
Laat dan de Son vry ondergaan,
Soo miſt gy maar een bleeke Maan,
Voor 't ſevenvoudig klaarder ſchynen,
Van 't weſen Godts, een ſchone Son,
Wiens opgang, nooyt, met tydt, begon,
En eyndeloos niet ſal verdwynen,
O onderſcheydt! wat ſyt ghy groot,
Naa 't eenig puntje van de doodt!
Wy willen u in 't hart betrachten:
En niet, ſoo los, en onbedacht,
Verwachten ſulck een langen Nacht,
De Moeder aller naare nachten.
Een ider, die de Morgen ſiet,
Die twyfeld aan den Avond niet:

Daar

Daar naa beschikt hy syne dingen:
  Soo is het ons genoeg bekent,
  Dat alle leven loopt ten endt,
De wyl'er soo veel voor ons gingen.
  Wie dan zyn doen wel overleyt,
  En tot den avond sich bereydt,
Is wys'lyk in des Heeren oogen;
  Ontgaat in 't sterven, zyn gesicht,
  De glans, van 's werels Sonne licht,
Hy wordt in schoonder dach getoogen.

Heylig Antwoordt.

Ick ben een licht in de wereldt gekomen, op dat een iegelick die in my geloofs, in de duysternisse niet en blyve. Joan. 12. vers 46.

Het word haaſt dach.

Dewyle wy niet en aanmercken de dingen die men ſiet, maar de dingen die men niet en ſiet. Want de dingen die men ſiet zyn tydelick, maar de dingen die men niet en ſiet zyn ewig. 2 Cor. 4. vers 18.

De

De nacht is voorby gegaan, ende de dag is naby gekomen.
Rom. 13. vers 12.

De nare ſchaduw is aan 't breeken,
Terwyl de ſchone Morgenſtar,
Syn blinkend hooft komt op te ſteeken;
En brengt den dageraadt van var.
O Solus! heer'lyk overtoogen,
Met purper, van het Morgen roodt;
Soo koninglyk, voor onſe oogen,
Uw Majeſteyt is ſchoon, en groot:
Maar, in het Ooſt, van ons Geloven,
Verryſt een and're Dageraadt,
Die uwe ſchoonheyt gaat te boven,
Hoogwichtig, ſonder perck of maat;
Als die de ſchaduw eens doet wyken,
Van 't grof verduyſterd vlees en bloedt;
Dan ſal geen nacht ons meer beſtryken,
Gelyk zy, hier op Aarden doet:
Uw heerlykheyt gaat op en onder;
En maakt een wiſſelbare tydt,
Daar dach en nacht, elck in 't byſonder,
Sich over d'aarde hene ſpreydt;

Maar desen dach, die wy verwachten,
Weet, ewig, van geen ondergaan,
Maar blyft in zyne volle krachten,
Oneyndig, sonder wancken staan.
O schoone Dach! wie kan u roemen,
Naa waarde, van uw heer'lykheydt?
Wie kan uw glans genoegsaam noemen,
Van sulck een hoogen Majesteyt?
O Jesus! laat het toch geschieden,
Dat hare stralen, door 't geloof,
Alle aartse schaduw wech doen vlieden,
Als of men een gordyn verschoof.
Wy kyken uyt, naa 't salig Oosten,
Met uytgestrecken hals en hooft,
En hoopen op het schoon vertroosten,
Dat ons de waarheydt heeft belooft:
Wat achter blyft, dit sal gebeuren;
Noch maar een wyltjen in geduldt,
Tot Godt ontsluyt zyn goude deuren,
En alles heerlyk wordt vervuldt.

Heylig Antwoordt.

E*nde dit is de belofte, die hy ons belooft heeft*, [*namelick*] *het ewige leven*, 1 Joan. 2. vers 25.

NA-

NAZANG.

Aan den beminden Leser.

Nu lust het my, u voor te maalen,
Het geen men van den Hemel seydt,
Naa dat de vrienden Godts verhalen,
Gekomen tot beschouw'lykheydt:
Godt, is een Wesen; ongemeeten;
De vulle aller Ewigheyt;
Nooyt uyt te dencken, noch te weeten,
Oneyndig, sonder plaats of tydt:
Die AL, bestaat in * Seve Krachten, * Apoc. 4. 5.
Waar uyt, des werels Schepping vloodt,
Daar wy het werckbaar ses, betrachten,
En 't Sevental den Cirkel sloot.
Soo ook, de seven hooft Planeten,
Met welx natuur en eygenschap,
Al 't sichtbaar wesen is beseten,
Als in den ganschen boom het sap.
Elck kracht des saats baardt zyns gelyken.
En uyt den wortel spruyt den bloem;
Op dat het sien'loos sichtbaar blyke,
Den sichteloosen grondt tot roem.

'tUytwendig, is een werck des Heeren,
'tInwendig is den waren grondt,
En ſelfs den Schepper, om te eeren,
Daar alle weſen uyt ontſtondt.
Een grondt, beſtaande in ſeve Geeſten,
Of ſeve krachten, in malkaar
Gelyk, geen minſte noch geen meeſte,
Als of 't maar een geſtalte waar.
Dat is een onophoud'lyk ſpeelen,
En liefde worſt'len, onder een,
Omhelſen, kuſſeu, vrindlyk ſtreelen,
Een jaa, en amen, ſonder neen.
Niet hoog, of laag, of hier, of ginder,
Of diep, of breedt, of naa, of wydt,
Of groot, of klyn, of meer, of minder,
Maar door de ganſche Ewigheyt;
Een vulle; nimmer uyt te ſpreeken,
Daar d'eene kracht uyt d'ander gaat,
Nooyt van malkander af geweken,
Oneyndig, ſonder perck, of maat.
Dat zyn die Seve Wonderbronnen,
Die uyt de Bron der Naam'loosheyt,
Van alle ewigheyt begonnen,
En buyten alle plaats en tydt.
Die ſeven, maaken nu te ſamen,

De

De Chriſtalyne † Wonder Zee; † Apoc. 4. 6.
Een ſchoonheyt, die men nooyt, met namen,
Voor 't oor, genoegſaam, open dee.
Daar alle veruwen in verſchynen,
Seer heylig, wonderbaar, en klaar,
En wederom, gelyk verdwynen,
Door 't liefde worſt'len in malkaar.
Gy moet uw aarts begrip niet krencken,
Of gy iets beeld'licks vatten ſult:
Maar, van die Seve Geeſten dencken,
Gelyk de Lucht de wereld vuldt:
Verdubbelleerdt zyn Geeſt in ſeeven,
Die enig in malkander ſijn,
En haare onderſcheyding geeven,
Op 't lichten van de Sonneſchyn:
Met wiſſelbaare hemels Cleuren;
Gelyk het voor een klyn gedeelt,
Met Rege boogen komt te beuren,
Als 't doorgebrooke blickje ſpeeldt.
Soo vullen Godes ſeve Krachten,
De grondelooſe Ewigheyt,
Nooyt af te meeten met gedachten,
Beſlooten noch in plaats noch tydt.
Die worſt'len ewig door malkander,
Gelyk een heylig liefde ſpel,

Daar nu den eenen, dan den ander,
Sich opend, als een Wonder-Well.
Nu ſchynt het Blaauw te ſegenpraalen,
Als Primas, in den liefdenſtrydt,
Dan komt het Groen, dat overhaalen,
En ſtreckt zyn Triompheering wydt.
Nu komt het Roode door te breeken,
Dan 't Silver Wit, ſoo reyn en eel,
Dat overweldigt, en geweeken.
Den Primaat laat, aan 't goude Geel.
Dat is de ſchoonſte van haar allen;
De veruw der heyl'ge Majeſteyt:
En door dat onophoud'lyk wallen,
Beſtaat de vreugd, in ewigheyt.
Of u dit wonder quam te vooren,
Het is nochtans ſoo wonder niet,
Uyt deſe Moeder zyn gebooren,
De Cleuren die het oog hier ſiet.
Als gyſe uw herte brengt te binnen,
Soo denckt niet, datſe ſimpel ſijn,
Maar laatſte ſchim'ren, op uw ſinnen;
Als glans en gloet, en klaaren ſchyn.
Gy hebt wel, in Santjan geleſen,
Van 't Hemelſe Jeruſalem,
Syn heylig, koſt'lyk wonderweſen,

Te

Te hoog van toon, voor onſe ſtem.
Van Peer'len, en van goude ſtraaten,
Als helder glans, of Chriſtallyn,
En Eed'le ſteenen, bove maaten,
* Van ſoo veel naamen, ſchoon en fyn:
In ſulcke ſchone Steen-Colleuren,
Vertoondt ſich 't ganſe Hemelryk,
Te wonderbaar, om naa te ſpeuren,
Waar is een ding, hier by gelyk?
Daar is het Goudt geen lyf'lyk weeſen,
Maar ſwevende, als een klaaren geeſt;
Ach ſchoonheydt, nimmer uyt gepreeſen.
Die ewig blyft, en ſyt geweeſt!
Nu gaat, in myn gedachten, onder,
De Sonneſchyn, van onſen tydt:
O * Glaſe Zee! van ſoo veel wonder, * Apoc. 4.6.
Met glanſend licht, der Majeſteyt,
Als helder Chriſtallyn, doorſchenen,
Wat flonck'ren al uw deelen ſchoon!
Gelyk die hoog geveruwde Stenen,
Op 't lichten van dien grooten Soon:
Het ſchoonſte kindt, van alle dingen;

O 5 Voor

* Het eerſte fondament was Jaſpis: het tweede, Sapphirus: het derde, Chalcedon: het vierde, Smaragdus: het vyfde, Sardonix: het ſeſte, Sardius: het ſevende, Chryſolithus: het achtſte, Beryllus: het negende, Topazion: het tiende, Chryſophraſus: het elfde, Hyacinthus: het twaalfde, Amethyſtus. Apoc. 21. vers 19. 20.

Voor wien de Serafynen, al,
Met soo veel duysend stemme, singen,
Een vreugdt, die nimmer sincken sal.
Sy, seggen; Heylig, Heylig, Heylig;
Terwyl, dat alvervullend licht,
Oneyndig, ewig, nergens deylig,
Haar schynt in 't heylig aangesicht,
En schitterd door haar harten hene,
Dat sich het levens vuur vertoond,
Als een Robyn, met glans doorschene,
Die in 't Christalle lichaam woondt.
Dan opendt, een der Seve Geesten,
De groote wond'ren, zyner aardt,
Als zynde Primas, of de meeste,
Die nu Figuuren formdt en baardt:
Van Paradeyse Hemels fruyten,
Geswollen van verborge kracht,
Op allerhande wonderspruyten,
Door 't liefde worst'len voort gebracht.
Soo gy haar aartryk wildt betrachten,
Verbeeldt u geen gelyfden romp,
Door 't dryven van de wrange krachten,
Geschapen tot een ronde klomp;
Maar toondt, den spiegel van uw leven,
De held're lucht het aller meest,

Een

Een alvervullend, geeſt'lyk ſweven,
  Gelyk een klaare Water-Geeſt;
Daar duyſend eed'le bloempjes Cleuren;
  En flick'ren, in het helder licht,
Elck even ſchoon, om uyt te keuren,
  Voor 't Serafyns doorglanſt geſicht.
Die gaat in deſe Gaarde pluyken,
  En vlecht een ſchone roſen hoedt,
Die wil hy tot cieraadt gebruyken,
  En gaan zyn ſpeelgenoodt te moet.
Wat ſullen zy malkander ſeggen?
  Dat Godt ſoo wonderbaar'lyk is,
Te groot en ſchoon, om uyt te leggen,
  Rontom volmaaktheyt, nergens mis.
Dan word het heylig hart ontſteeken,
  Om met een heer'lyk lofgeſang,
In kracht van vreugde uyt te breeken,
  Dat gaat in ewigheyt zyn gang.
Want, door het worſt'len, en beweegen,
  Der Geeſten Godts, in heer'lykheyt,
Is nu een ander op geſteegen,
  Als Meeſter, in den liefden ſtrydt:
Dan gaat de eerſte Beelding onder,
  Terwyl, uyt d'eyndelooſe Kracht,
Een ander triompherend wonder,

In

In heyligheyt wordt voort gebracht.
Dat is een ewig vreugden leven,
Een ewig wonder, ſonder endt,
Daar alle krachten 't haare geven,
Waar ſich den Engel keerdt, of wendt.
Dat is een wereld, om te minne,
Dat onſe droeve wereld ſwicht:
Den V A D E R is het Vuur daarinne,
Den S O O N, het Majeſteytſe L I C H T,
Den HEYLGEN GEEST, het LUCHTIG ſweven.
O Wereld! voller heyligheyt,
Hoe luſt het ons, in u te leven,
Vervuldt met glans van Majeſteyt!
Wat ſeggen dan de ſaal'ge Zielen,
Die, door den Doodt, uyt vlees en bloedt,
Dit duyſter jammerdal ontvielen,
En ſoncken in dat ewig goedt?
Zy ſeggen, Heylig; eer zy Gode:
Zyn lof en prys zy onbepaaldt,
Die ons op deſe Bruyloft noode,
En eyndeling heeft t'huys gehaaldt.
Elck brengt zyn triompheering mede,
Men ſingt, en ſpeeldt, en jubileerdt,
Met overmenſchelyke reeden,
Op dat de vreugdt, in Godt, vermeerdt.

Een vreugdt, die eyndeloos ſal duuren.
O Michael en Uriel,
Hoog koninglyke Creatuuren,
Wat luyden uwe Cooren ſchel!
Soo wordt de Godtheyt ſchoon gepreſen.
Syt gy der Zielen broed'ren niet?
O jaa, hoe ſoud het anders weſen?
Een hart en Ziel, al wat men ſiet.
Een ſoet en vrind'lyk gunſt betonen;
Het luſt de ſchone Serafyn,
Den Troon der menſcheyt by te wonen,
Om dat'er ſoo veel wond'ren zyn.
En 't grootſte wonder in haar midden,
Daar ſich het Beeld der Menſcheyt toondt:
Dat alle Eng'len hem aan bidden;
In wien de volle Godtheyt woondt.
De ſchoonſte Vorſt, der koningryken.
Ach! dat men 't driemaal Heylig hoordt!
Hier moet des Hemels glans beſwyken,
Voor 't weſen van 't geformde WOORDT:
Wiens ongebeelde hemels Weſen,
Vervuld de ganſe Ewigheyt,
Nooyt uytgeſprooken, noch vol preſen,
De kracht en glans der Majeſteyt:
Die ider vierziel, in 't byſonder,

Als tot een Speelgenoodr, geniet:
O aller grootfte en fchoonfte wonder,
Van alle wond'ren die men fiet!
Het aangenome, plaats'lick Weefen,
Daar Godt, fich felf mee heeft Gebeeld,
Om ons van fonden te genefen,
En 't afgebrooken weer geheeldt,
Dat is den Troon-Vorft, aller Zielen,
In 't darde Eng'len Koningryk,
Die fich aan haar verloffer hielen,
En achten 't wereldom voor flyk.
Maar naa zyn ongebeelde krachten,
Is hy, het al vervnllend Goedt;
Ver boven finnen en gedachten,
Volkomen Godt, in elkx gemoedt.
Dat is de Saak, van alle faaken,
O Menfch! dat Godt, uw Weergaa wordt;
Alle and're heyl'ge Ziels vermaaken,
Zyn Toegift, in uw fchoot geftort.
Maar ach! wie kan die toegift meeten?
Dat alle roem, van vreugde fwygt,
Daar defe weelde wordt befeeten,
Van hem, die fulck een Deel verkrygt:
Hoe koft'lyk fal het fyn te ontmoeten,
Die zielen Godts, in heer'lykheydt,

Van 't heylig hooft, tot aan de voeten,
  Bekleedt met glans van Majeſteyt!
Die, eertyts, als geſonde Booden,
  Door licht met Jeſus heyl'gen Geeſt,
Het afgeweeke Mensdom nooden,
  En trouwe wachters ſyn geweeſt.
Die groote Zielen voor den Heere!
  Doch niet ontſach'lyk, maar gemeen,
Om d'aller klynſte hoog te eeren,
  Als ſpeelgenooten onder een.
Wat ſullen zy ons al vertellen,
  Van Godt, en 't God'lyk wys beſtier!
Elck heeft zyn wonder voor te ſtellen,
  Vervuldt, met heylig liefden vier.
Volmaaktheyt weet van perck noch ende,
  Maar voegdt ons heug'lyk aan de handt,
Die wy, hier onderwege, kende,
  Nu ſalig, in het Vaderlandt.
O Paulus! wat gy ſach, en hoorden,
  Is voor het aanſicht openbaar,
Die allergrootſte Wonder woorden,
  Daar in uw tydt geen tong toe waar.
Wat ſal 't dan weſen, myn beminden,
  Die veelderleye hemels Aardt,
Der Heyl'ge Eng'len, op te vinden,

Al,

Al, ſchone Broeders; lief, en waardt!
De ſnelheyt wacht geen trage voeten,
Maar gaat, gelyk een blixem door,
Om deſe en gene, te begroeten,
In 't een, of ander Eng'len Coor.
Wat ſal 't een vrind'lyk weldoen maaken,
Die groote Vorſten, in haar Troon,
Omglanſt, met flick'rend, helder blaaken,
Van Cleurend licht, en noem'loos ſchoon,
Door gloeydt, van 't god'lyk liefde voncken,
Te ſien, in ſulck een klynheyt ſtaan;
Soo diep, in Deemoed, neer geſoncken,
Eenvoudig, ſonder trots of waan!
Weg ſchroomen en ontſacht'lyk beven,
Voor eer, en ſtaat en heerlykheydt,
Men kendt u niet in 't Eng'le leven,
Gy ſyt een kindt, van deſen tydt.
O ruymte! ſonder paal, of ende,
In ewigheyt, niet uyt te gaan;
Waar dat ſich, uw bewoonders wende,
Zy treffen nieuwe wond'ren aan.
Siet Menſch, komt uw geſicht verklaaren,
En denckt, waarom, ons Chriſtus raadt,
Geen Schat op aarden te vergaaren;
Des Hemels Schat is ſonder maat.

En wyl het aartsche ons verduysterdt!
  En dooft het licht, van ons gemoedt,
De Geest gevangen neemt, en kluysterd,
  En ophoudt, van het ewig goedt;
Soo leert zyn wysheyt ons verlaaten,
  De eyd'le dingen, deser tydt,
Op dat wy 't waare goedt besaaten,
  By Godt, in alle ewigheyt.
Hef op, hef op, gy hooge Cooren,
  Hef op, hef op, een hogen stof,
En laat het liet van Heylig hooren,
  Den levens Vorst tot prys en lof.
Jaa singt maar voort, gy groote Troonen,
  Wy stemmen, met u allen, in,
En of wy noch op aarde woonen,
  Soo maaken wy een kleyn begin.
Word licht ô Aarde! en aartse dingen,
  Word licht, al wat de Wereld geeft,
By 't Ewig AL, is 't al geringe
  Wat zy in haaren omtreck heeft.
O Pel'groms, in den vreemden lande,
  Wat weelde treedt ons in 't gemoedt!
Sou ons ontstooken hart niet branden,
  Naa 't salig deel, van 't Ewig Goedt!
Dit hoorde ick onder weeg vertellen,

 Van

Van 't Vaderland, van ruſt en vree,
En wyl wy gaan als reys geſellen
Soo delen wy 't u weder mee,
Maar, als wy 't ſelver eens aanſchouwen,
Van aangeſicht, tot aangeſicht,
Dan ſullen wy de handen vouwen,
En buygen voor dat heylig licht,
Ach JESUS! JESUS! Ziels beminde,
Geleyd ons door dit landt der Tydt,
Op dat wy u, voor ewig vinden
In 't Salig Ryk, der Ewigheyt.

AMEN.

REGISTER.

Van de Sinſpreuken, en verſſen der Sinnebeelden.

A.

B.

D.

E.

G.

Noch

H.

I.

M.

N.

Het

O.

S.

W.

Nu

TWEDE

REGISTER,

Van de toe Sangen.

EYNDE.

